Journal of Language Studies. **Vol.VI, No.2, Winter 2023, Pages (230-255)**

ISSN: 2663-9033 (Online) | ISSN: 2616-6224 (Print)

Journal of Language Studies

Contents available at: http://www.iasj.net/iasj/journal/356/about

The types of characters in the Novel "Nights of Adam" by Bayan Salman

Prof. Dr. Mariwan Omer Hassan *

Kurdish Department, college of language, university of Sulaimani

mariwan.hassan@univsul.edu.iq

&

Ashti Hussein Arif

Kurdish Department, college of language, university of charmo

ashti.hussein@charmouniversity.org

Received: 22 /6 /2022 , **Accepted:** 29 /1/2023 , **Online Published : 31/ 1 /2023**

Abstract

Undoubtedly, Characters are of great significance in novels cannot be written without them. The character is classified in several types in the novel, Each of these categories is based on a purpose. Eventually, all these types are reflected in the novel. This study is an attempt to present the types of characters in the novel. This study is an attempt to present the types of characters in the novel using a descriptive analysis method.

Our research consists of two chapters. The first part entitled" concepts of characters in the novel", an account is given regarding the main terms of the study including ", character, and the types of character in novels". The second part entitled "the types of characters in the Novel "Nights of Adam" by "Bayan Salman".

Keywords: types, personality, Novel.

* **Corresponding Author**: Prof. Dr. Mariwan Omer, **E.Mail**: mariwan.hassan@univsul.edu.iq
Affiliation: Sulaimani University - Iraq

"أنواع الشخصية في رواية " ليالي آدم" لبيان سلمان"

د. مروان عمر حسن

جامعة السليمانية

و

ا.م. اشتي حسين عارف

جامعة جرمو

الملخص: بالتأكيد، تأخذ الشخصية مساحة واسعة في الرواية، لا يمكن إنشاء الرواية بدون شخصية، يتم تصنيف الشخصية في عدة أنواع في الرواية، كل من هذه الفئات تعتمد على الغرض، في النهاية ، تنعكس كل هذه الأنواع في الرواية، هذه الدراســـة هي محاولة لتقديم أنواع الشخصيات في الروايةتم ذلك في ضوء طريقة "وصفية–التحليل.

بحثنا يتكون من قســمين: القســم الاول، بعنوان " مفاهيم الشــخصــيات في الرواية"، والتي تتكون ، ومفهوم الشــخصــية، وأنواع الشــخصــيات في الرواية، القسـم الثانى، بعنوان" أنواع الشخصية في الرواية"، يتم تقديم أنواع الشخصية في الرواية.

الكلمات الدالة: الشخصية، أنواع، رواية.

جۆرەکانی کارەکتەر لە ڕۆمانی "شەوانی ئادەم" ی "بەیان سەلمان" دا

پ.د. مەریوان عومەر حسن

بەشی زمانی کوردی، کۆلێژی زمان، زانکۆی سلێمانی

و

م.ی. ئاشتی حسین عارف

بەشی کوردی، کۆلێژی پەروەردە و زمان، زانکۆی چەرموو

پوختەی توێژینەوەکە:

بێگومان کارەکتەر لە دەقی ڕۆماندا پانتاییەکی فراوان دەگیردەکات، بەبێ کارەکتەر ڕۆمان چێنابێت، کارەکتەریش بە چەند جۆرێکە لە نێو ڕۆماندا پۆلێن دەکرێت، هەر یەکێک لەم پۆلێنانەش بە پێی مەبە ستێکە، سەرئەنجام هەموو ئەم جۆرانە لە نێو ڕۆماندا بەرجەســـتە دەبێت. ئەم توێژینەوەیە هەوڵێکە بۆ خســـتنەڕووی جۆرەکانی

کارەکتەر لەنێو ڕۆمانەکەدا، لەبەر ڕۆشـــنایی میتۆدی "پەســـنی -شـــیکاری"دا ئەنجامدراوە.

توێژینەوەکە لە دوو بەش پێکهاتووە؛ لە بەشـــی یەکەمدا بە ناونیشـــانی "چەمک وجۆرەکانی کارەکتەر لە ڕۆماندا " کە پێکدێت"، لە چەمکی کارەکتەر، جۆرەکانی کارەکتەر لەناو ڕۆماندا "باســکراوە، لە بەشــی دووەمدا بە ناونیشــانی "جۆرەکانی کــارەکــتەر لەنــاو ڕۆمــانەکەدا"، جــۆرەکــانــی کــارەکــتەر لەنــاو ڕۆمــانەکەدا خراوەتەڕوو.

کلیلە وشـەکان: جۆر، کارەکتەر، ڕۆمان.

بەشی یەکەم: چەمک و جۆرەکانی کارەکتەر:

چەمکی کارەکتەر:

-١-١

ئینگلیزییە و بە واتای "Character"کارەکتەر زاراوەیەکە لە جیهانی شـــانۆوە هاتووەتە ناو دنیای ڕۆمانەوە، وشەی ئەو کەسە دێت کە ڕۆڵێك لەسەر تەختی شـــانۆ دەنوێنێت، هەروەها لە زمانی کوردیدا بە تایبەت لە بواری ڕەخنەی ئەدەبی و ڕەخنەی شـانۆیی و دەروونناسـیدا بۆ زاراوەی کەسـێتی بەکاردێت." (ئیبراهیم، ٢٠١٦، ٢٤). هەروەها لە زمانی عەرەبییشدا زاراوەی "الشخصیة" بەکاردێت کە واتای کەسێتی دەگەیەنێت.

هەرچی دەربارەی کارەکتەرسـازییە لە دەقی ڕۆماندا، "بوشـرا کەسـنەزانی" دەڵێت: "کەسـێتی سـازی مەبەسـت لێی ئەفراندنی کەسـێتییەکانی ڕۆمانە، کە نووســـەر هەریەکێکیان بە تایبەتمەندی ئاکاری و گیانی دیاریکراو لە دنیای چیرۆك و شـــانۆنامەدا دروســـتدەکات." (کەســـنەزانی، ٢٠١٢، ١٢٢) ، واتە کارەکتەرســـازی هەموو ئەو تایبەتمەندییانە دەگرێتەوە دەتوانرێت لە هەموو ڕەهەندەکانەوە بەوردی لە ژیانی کارەکتەردا بزانرێت، لە پاڵیدا پێناسی تایبەتی هـــەر کـــارەکـــتەرێـــک لەنـــاو دەقـــی ڕۆمـــانـــدا دروستدەکەن.

لە پێناســـەی بونیادگەرەکاندا بۆ کارەکتەر، ئەوان وەک دیاردەیەکی زمانی دەڕواننە ئەم ڕەگەزەی ڕۆمان، "فۆستەر" لەو باوەڕەدایە "کارەکتەر بارستەیەك وشـــەیە ڕۆماننووس ســـازیدەکات و ناوی لێ دەنێت و ڕەگەزی دیاریدەکات، هەروەها شـــێوەی شـــیاوی بۆ هەڵدەبژرێت و وای لێ دەکات بدوێت و بە شـــێوەیەکی ڕێکوپێك هەڵســـوکەوتبکات." (فوســـتر، ١٩٩٤، ٣٧)، کەواتە ڕۆماننووس وێنەی کارەکتەر دەکێشێت و هەموو ڕەهەندەکانی ئاشکرادەکات و بەپێی ڕەوتی ڕووداو هەنگاو بە هەنگاو پەرەی پێدەدات، هەر بۆیە بونیادگەرەکان وەك پێکهاتەیەکی زمانی ســـەیری کارەکتەر دەکەن، پێیانوایە کارەکتەر لە ڕۆماندا ناتوانێت لە دەرەوەی سیستەمی زمان درێژە بە ژیانی خۆی بدات، بۆیە ئەو کەسـێتییە هیچ بوونێکی لە دەرەوەی تێکسـتەکەدا نییە، بە واتایەکی دی تێکســـتەکە بەســـەر خۆیدا داخراوە و قایل و هەم پابەندی یاســـا تایبەتەکانی ناوخۆیەتی.

"ســـەمیر ســـەعید حیجاز" لە ڕوانگەی پەیوەندیی نێوان کارەکتەر و ڕووداوەوە تەماشـــای کارەکتەر دەکات و دەڵێت: "کارەکتەر بکەرێکە کاریگەریی لەســـەر

ڕووداو هەیە و بەشێکی ڕووداوەکانی چیرۆک پەیوەندیی بەوەوە هەیە، لە ڕێی وەسفی ئاکار و ئەرکە کۆمەڵایەتییەکەیەوە شێوەکەی دەردەکەوێت، لە ڕێی گێڕەرەوەوە تایبەتمەندیی دەروونی و جەستەییەوە ئەو وە سفدەکرێت."(حجازی، ٢٠٠١، ١٠٣)، بەم شێوەیە کارەکتەر وەک توخمێکی ڕۆمان بوونەوەرێکی بەرهەمهێنراوی زمان و ئەندێشەی ڕۆماننووسە، ئەو کاتەی لەناو ڕەوتی ڕووداوەکان دەردەکەوێت و کارێک ئەنجامدەدات بۆ ئەوەی ببێتە مایەی سەرنجڕاکێشانی خوێنەر.

١-٢-جۆرەکانی کارەکتەر لە ڕووی سروشت و پێکهاتەوە لە ناو ڕۆماندا:

بە زۆر شێوەی جیاواز جۆرەکانی کارەکتەر پۆلێنکراوە، هەریەک لەم پۆلێنانەش لە سەربنەما یەکە، یەکێک لەو پۆلێنکردنانە دابەشکردنی کارەکتەرە بەپێی سروشتی پێکهاتە و ڕۆڵی کارەکتەر لەناو دەقی ڕۆماندا، کە بۆ "کارەکتەری سەرەکی، کارەکتەری لاوەکی" دابەشدەبێت.

کارەکتەری سەرەکی :

کارەکتەری سەرەکی بە یەکێك لە گرنگترین ڕەگەزە کانی دەقی ڕۆمان دادەنرێت، ئەم کارەکتەرە زیاتر قورسایی خراوەتە سەر، "نووسەر هەموو تواناکانی بۆ دەرخستنی ئەم کارەکتەرە لە هەموو ڕوویەکەوە بەکاردەهێنێت، شوێنی هەرە گەورەی لە قەبارەی ڕۆمانەکەدا پێ دەدات، چونکە هەڵگری نامەی نووسەر و بەرجەستەکەری ڕوانین و هەڵوێستەکانیەتی لە ژیاندا." (سماحە، ١٩٩٩، ٢٢)، کارەکتەری سەرەکی ناوەندی ڕۆمان پێکدەهێنێت، کاردەکاتە سەر ڕێڕەوی ڕووداوەکان و هەڵسوکەوتەکانی کاردەکاتە سەر ژیانی کارەکتەری دیکە، بەمەش ڕەوتی سەرەکیی بەسەرهاتەکان بەرەوپێشدەچن، قەیرانەکانی ژنی ئەو (کارەکتەری سەرەکی) لە ژیانی کارەکتەرە لاوەکییەکاندا ڕەنگدەداتەوە و تەنانەت هەندێک جار شێوەی چارەنووسی ئەوان دادەڕێژێت، ئەم کارەکتەرە هەندێک جار لەلایەن هەندێک ڕۆماننووسەوە ئەرکی گێڕانەوەی پێ دەسپێردرێت، واتە هەم گێڕەرەوەی دەقەکەیە و هەمیش کارەکتەری سەرەکییە، "ئەم کارەکتەرە بزوێنەری سەرەکیی زۆرینەی ڕووداوە سەرەکییەکانە و ڕۆڵێکی گرنگ لە بەرەوپێشچوونی کار و چالاکییەکانی ناو دەق دەبینێت، کە وەك زنجیرە یەك وایە کارەکتەرە لاوەکییەکان و کێشە و ڕووداوەکان بەیەکەوە لە مەودای دەقەکە پێکەوە گرێدەدات، لە هەمان کاتدا دەچێتە ژێر باری دیکە و لە ڕووی بیری و دەروونییەوە پەرەدەسێنێت و گەشەدەکات." (عبدللە، ٢٠٠٠، ١٥)، کەواتە پێویستە ئەم کارەکتەرە بەردەوام لە هەموو ڕەهەندەکانی کەسێتییەوە تا کۆتایی دەقەکە لە گەشەکردندا بێت، چونکە بازنەی بەیەکەوەگرێدانی هەموو ڕەگەزەکانە، بێگومان لەگەڵ گۆڕانی هەریەک لە ڕەگەزەکانی تردا ئەمیش دەگۆڕێت.

لە کاتی پێشکەشکردنی کارەکتەری سەرەکیدا پێویستە ڕۆماننووس "هەموو شتێك لەبارەی کارەکتەری سەرەکییەکەوە بزانێت، وەلێ تەنیا لایەنە گرنگ و هەرە تایبەتییەکانی بۆ خوێنەر ئاشکرابکات، نووسەر یەکسەر هەموو لایەنە سەرنجڕاکێشەکانی قارەمانەکەی باس ناکات، وردە وردە ڕوناکی دەخاتە سەر ژیانی هەر بۆیە کارێکی ئەستەمە ئەو کارەکتەرە هەر لە سەرتاوە ئەدگاری

تەواوەتیی خۆی وەربگرێت." (خەیات، ٢٠١٩، ٢٩)، دەربارەی هەڵوێستی ئەم جۆرە لە کارەکتەر هەڵوێستی تازەی دەبێت، دەبێت بە شێوەیەك دەربکەوێت کە بە لایەنی کەمەوە مامەڵە لەگەڵ لایەنە دژوارەکاندا بکات، زۆر جار کارەکتەری سەرەکی لە چیرۆك و ڕۆماندا مەرج نییە مرۆڤ بێت، دەکرێت بوونەوەرانی تر بێت.

تایبەتمەندیی ئەم جۆرە لە کارەکتەر ئەوەیە کە بە شێوەیەکی خۆرسکانە بۆ قەدەری تاکانەی خۆی ناژی لە ناو ئەو ڕێکەوتانەی کە دەور یا نداوە، بەڵکوو دەیەوێت لەو تایبەتمەندییە بەشداربێت، کە ڕۆماننووس لەناو کارەکتەرەکانی تردا پێی بەخشیوە. جگە لەوەی کارەکتەری سەرەکی مەرج نییە هەمیشە هەڵگری سیفەتی باش بێت، بەڵکوو وەك هەر مرۆڤێکی تر هەڵگری لایەنی باش و خراپ دەبێت، چونکە "کارەکتەر ئەو کاتە قووڵایی دەبێت، کە فرەڕەهەند بێت، ڕۆماننووس لە دروستکردنی کارەکتەرە سەرەکییەکان، پەنا بۆ ئەم فرەڕەهەندییە دەبەن، ئەگینا لەپاڵ ئەم کارەکتەرە سەرەکییانەدا کارەکتەری ترش بەکاردێنن، کە تاکڕەهەندن و قووڵاییان نییە." (یاقووب، ٢٠٢١، ١٤١)، چونکە کارەکتەری سەرەکی چەندان دیوی ناکۆک و نەگونجاو لە کەسێتییدا هەیە، زیاتر لە ڕێگەی هەڵسوکەوت و کردار و هەڵوێستەکانیەوە دەناسرێتەوە، هەر ئەمەشە وا دەکات زیندوویەتی بە کارەکتەر ببەخشێت.

کارەکتەری لاوەکی:

کارەکتەری لاوەکی شانبەشانی کارەکتەرە سەرەکییەکان لە زۆربەی ڕۆمانەکەدا دەبینرێت، بەڵام لەلایەن ڕۆماننووسەوە ڕۆڵی لاوەکییان پێ دەبەخشرێت، کەمتر بەشدارییان پێ دەکرێت، بەڵام ئەمیش واتای ئەوە نییە لەناو ڕۆماندا گرنگ و پێویست نییە، بەڵکوو بە پێچەوانەوە ڕۆڵی کارەکتەری لاوەکی هیچی کەمتر نییە لە کارەکتەری سەرەکی، بۆیە "نووسەری بەتوانا هەموو هونەرەکەی بۆ کارەکتەری سەرەکی تەرخان ناکات، بەڵکو وەک چۆن گرنگی بە پاڵەواندەدات، ئاواش گرنگی بە کارەکتەری لاوەکی دەدات." (شێخانی، ٢٠١٤، ١٨)، چونکە زۆر جار دەبێتە هاندەری کارەکتەری سەرەکی بۆ ئەنجامدانی کار و کردەوەکانی، ئەو بیرە شاراوە و نهێنییانەی کە لە زەینی کارەکتەری سەرەکیدایە، بەهۆی کارەکتەری لاوەکییەوە دەردەکەوێت.

هەندێکجار کارەکتەر لاوەکی لەگەڵ کارەکتەری سەرەکی هاوهەڵوێستن، بەڵام "هەندێک جار ڕۆڵی پێچەوانە دەگێڕێت، کە هزر و بەهاکانی بەتەواوەتی جیاوازە لەگەڵ هزر و بەهاکانی کارەکتەری سەرەکیدا، ئەمەش مانای وایە کارەکتەری لاوەکی دەتوانێت هەڵوێستی کارەکتەری سەرەکی دیاری بکات و جەختی لەسەر بکاتەوە، چونکە وێنەیەکی تەواو پێچەوانەی پیشاندەدات." (ئەڵوەنی، ٢٠٢١، ٥٧)، لەبەر ئەم هۆکارانەشە کارەکتەرە لاوەکییەکان بەشدارییەکی کارایان لە ئاشکراکردنی لایەنێک یان چەند لایەنێکی کارەکتەری سەرەکیدا هەیە، چونکە ئەم جۆرە پێدانەی هەڵوێستی پێچەوانە بۆ ئەوەیە بەراورد لەنێوان هەردوو هەڵوێستەکەدا دروستببێت و زیاتر هەڵوێستی کارەکتەری سەرەکی ڕووندەبێتەوە.

دەربارەی پێکهاتەی ئەم جۆرە کارەکتەرە شێوەیەکی سادەیان هەیە، خاوەن کەسێتییەکی ڕووکەش و ئاشکراو تا ڕادەیەکیش بە ئامادەکراوی پێشکەش

دەکرێت، کارەکتەری لاوەکی زیاتر ئەو کەسانە دەگرێتەوە کە لە ژیاندا دەژین. پەروێزی

کارەکتەری لاوەکی مەودای جوڵە و ڕەفتارەکانی بەراورد بە کارەکتەری سەرەکی سنووردارکراوە، بواری سەربەستی کەمترە، لەگەڵ ئەوەشدا کارەکتەری لاوەکی خاڵی نییە لە گرنگی، لەمەشەوە دەکرێت کارەکتەری لاوەکی کەمگەشەکردوویی بە جوڵەیانەوە هەبێت، لە دیمەنێکەوە بۆ دیمەنێکی دیکە، بەڵام لە کاتێکەوە بۆ کاتێکی دیکە ناگۆڕێت، هەروەها لە شوێنێکەوە ناچێتە شوێنێکی دیکە، ئەم جۆرە گۆڕانانە کەم ڕوودەدات، بەڵام گەشەکردنەکەی ناگاتە پلەی گەشەی کارەکتەری سەرەکی کە چالاکترە، بە واتایەکی تر هەندێک جار ڕۆماننووس بەپێی پێویستیی ڕووداوەکان وردترین لایەنی ژیان لە ڕێگەی کارەکتەری لاوەکییەوە بەدیاردەخات نەک سەرەکی، کەواتە کارەکتەر یەکەیەکی بونیادە لە جەستەی دەقدا و ناکرێت لاببرێت، یان پەراوێزبخرێت.

بونیادی کارەکتەر بەپێی پێکهاتە و سروشتی کارەکتەر، بەپێی ئەو خاسیەتانەی کارەکتەر لەناو ڕۆماندا کە دەبینرێت، هەندێک کارەکتەر پێکهاتەکەی ئاڵۆزە و تا کۆتایی ڕۆمانەکە بە کۆمەڵێک گۆڕانکاریدا تێدەپەڕێت، ئەمەش وا دەکات تێگەیشتن لێی ئاسان نەبێت، بەڵام هەندێک کارەکتەر پێکهاتەکەی سادەیە و گۆڕانکارییەکی گرنگ تێیدا ڕوونادات، ئێمە لێرەدا هەردوو زاراوەی کارەکتەری پەرەنەسێن و کارەکتەری پەرەسێن بەکاردەهێنین.

کارەکتەری پەرەنەسێن:

تایبەتمەندیی ئەم جۆرە کارەکتەرە ئەوەیە کە خاوەنی یەك ئاستی دیاریکراوە، لە کاتی ململانێکاندا زۆر سادە دەردەکەوێت، هۆکاری پەرەنەسەندنی ئەم جۆرە کارەکتەرە ئەوەیە کە ناکەونە ژێر کاریگەریی ڕووداوەکانەوە، ئەمەش بۆ نەبوونی گیانی بەرەنگاری و پەرچەکردار لەلایەن ئەم جۆرە کارەکتەرەوە بەرانبەر بە ڕووداو و پێشهاتەکان و ململانێکان دەگەڕێتەوە، کە لەلایەن کارەکتەرەکانی تری ناو ڕۆمانەوە ڕووبەڕووی دەبێتەوە. لەم بارەیەوە "فوستر" دەڵێت: "تاقیکردنەوەی کارەکتەری بازنەیی لە تاقیکردنەوەی سەرسورمان و قەناعەتپێکردندایە، ئەگەر هیچ سەرسورهێنەر نەبوو، ئەوا پەرەنەسێنە، ئەگەر قەناعەتپێکەر نەبوو، ئەوا پەرەنەسێنە و دەیەوێت خۆی بە بازنەیی پیشانبدات." (فوستر، ١٩٩٤، ٦١). کارەکتەری پەرەنەسێن هەر لە یەکەم دەرکەوتنیەوە کەسێتییەکەی ئاشکرا دەبێت، واتە کارەکتەری پەرەنەسێن لەناو دەقی ڕۆمانەکەدا "بەکامڵی لە دایک دەبێت بەبێ ئەوەی ڕووداوەکان سروشت و سیماکانی بگۆڕێت، یاخود لە پێکهاتەی زیادوکەمبکات." (الطائی، ٢٠١٢، ١٣٣)، "هۆکارێکی دیکەی پەرەنەسەندنی ئەم جۆرە کارەکتەرە بۆ پابەندبوون بە دابونەریت و بەهاکانی کۆمەڵگەوە دەگەڕێتەوە، بەوەی هەموو کات ئامادە نییە لەو نەریت و بەها باوانە لابدات." (عومەر، ٢٠١٥، ٤٧)، ئەمەش وا دەکات ئەم جۆرە کارەکتەرە لەناو ڕۆماندا بە ئاڕاستەیەکی ڕاست و دیاریکراودا دەڕوات، تا کۆتایی ڕۆمانەکە بەجێگیری بەبێ هیچ گۆڕانێك دەمێنێتەوە، بەردەوام "لەسەر بیرۆکەیەك یان سیفەتێکی دیاریکراو بونیاددەنرێت، واتە یەك خاسیەتیان دەبێت و بەدرێژایی ڕەوتی ڕۆمانەکە گۆڕانکارییان بەسەردا نایەت،

بە جۆرێك نە ڕووداوەكان كاریگەرییان لەسەر دەبێت، نە هیچیشیان لێوە وەردەگرن." (عومەر، ٢٠١٥، ٤٧)، هەر بۆیە بونیادنانی ئەم جۆرە لە كارەكتەر بۆ ڕۆماننووس ئاسانە. بوونی ژمارەیەكی زۆر لە كارەكتەری لەم جۆرە لەناو ڕۆماندا دەبێتە هۆی لاوازبوونی بونیادی هونەریی ڕۆمانەكە، چونكە ئەم كارەكتەرە كەمتر كارلێكی لەگەڵ ڕووداوەكاندا هەیە، ئەمەش دەبێت بە هۆی ئەوەی ململانێ و پەیوەندیی نێوان كارەكتەرەكان لەناو دەقەكەدا لاواز بێت، بەڵام بە نەبوونیشی ڕۆمان چێنابێت.

كارەكتەری پەرەسێن:

مەبەست لە كارەكتەری پەرەسێن بەتەنیا كارەكتەری سەرەكی نییە، چونكە جاری وا هەیە كارەكتەری سەرەكی پەرەسێن نییە، بەڵام لەبەرئەوەی "كارەكتەری پەرەسێن فرەڕەهەندە، زیاتر دەبێتە خاسیەتی كارەكتەری سەرەكی و زۆربەی جاریش تێڕوانینی ڕۆماننووسیش دەنوێنێت، بیروباوەڕ و هەڵوێستەكانی خۆی بەهۆی هەڵوێست و كردارەكانی ئەوەوە دەردەبڕێت." (شێخانی، ٢٠١٢، ٢١)، بونیادی ئەم جۆرە كارەكتەرە زۆر ئاڵۆزە، ناتوانرێت بە چەند ڕستە و پەرەگرافێك وێنەیبكێشرێت. بۆ ئەوەی ڕۆماننووس هەموو لایەنەكانی ژیانی بەدیاربخات، پێویستی بە كۆمەڵێك ڕەهەند دەبێت، ئەم ڕەهەندانەش زەمینەسازییان دەوێت تا قەناعەت بەخوێنەر بكات، بۆ ئەمەش دەبێت بەگوێرەی ڕووداوەكان و بارودۆخی دەروونی و كۆمەڵایەتی قۆناغ بە قۆناغ گەشەبكات، چونكە "ئەم جۆرە لە كارەكتەر لە ئەنجامی ململانێ لەگەڵ ڕووداو و كۆمەڵدا كەم كەم پەرەدەسێنێت و گەشەدەكات، تا چەندیش چیرۆكەكە بەرەوپێشبڕوات، خود و حەقیقەتی زیاتر بۆ خوێنەر ئاشكرادەبێت، لەناكاویش دەوڵەمەندیدەكات بە لایەنەكان و سۆزە مرۆییە ئاڵۆزەكان، بۆیە دەبێت حیكایەتخوانیش ئەم جۆرە كارەكتەرە بە شێوەیەكی هونەریی باوەڕپێكراو پێشكەشبكات، بەوەی نابێت هیچ سیفەتێكی تازەی پێ ببەخشێت، تاكوو پاساوێكی بابەتی بۆ هەڵوێستەكانی نەهێنێتەوە لەناو دابونەریت و ئەو ژینگەیەی كە كارلێكی لەگەڵدا دەكات." (عومەر، ١٠١٥، ٤٣).

كارەكتەری پەرەسێن، "پێكهاتەیەكی تەواونەبووە یان تەواونەكراوە، هەر بۆیە مامەڵە و ڕەفتار و هەڵسوكەوتەكانی تەواونابێت و دەرناكەوێت، تا ئەو دەمەی گێڕانەوەی ڕۆمانەكە نزیكی كۆتایی دەبێتەوە، ئەمەش ئەو ڕاستییە تیۆرییەمان بۆ دەسەلمێنێت، لەوەی كەسێتیی ناو ڕۆمان دەستكەوتێكی پێشوەخت نییە، بەڵكوو بەدواهاتن و كەڵكەبوونە و لە حاڵەتی خەلقبوونێكی بەردەوامدایە، لە هەموو چركەیەكدا دروستدەبێت و كامڵدەبێت، دوایی ئەدگاری كۆتایی خۆی وەرناگرێت، ئەو كاتە نەبێت كە تەواودەبێت." (خەیات، ٢٠١٩، ٢٨). هەر بۆیە كارێكی ئەستەمە ئەم كارەكتەرە هەر لە سەرەتاوە ئەدگاری تەواوەتیی خۆی وەربگرێت، یان ڕووخساری كۆتاییپێهاتووی هەبێت، بەڵكوو دەبێت لەگەڵ ئەوانی تردا مامەڵەبكات و لەگەڵ دەوروبەر و مەرجەكانیشدا خۆی بگونجێنێت. سەبارەت بە ژمارەی ئەم جۆرە لە كارەكتەر لەناو رۆماندا "چەند ژمارەی ئەم جۆرە لە كارەكتەر زیاتر بێت، سوود بە بونیادە هونەرییەكەی دەگەیەنێت، چونكە بەهۆی ئەو بونیادە ئاڵۆزەوە ڕۆماننووس دەتوانێت بۆشاییە هونەرییەكانی ناو ڕۆمانەكەی پێ پڕبكاتەوە بەوەی لەسەر ئاستی تێكست و

ڕووداودا بەهۆی ئەم بونیادە ئاڵۆزەوە گەشــەو بەرەوپێشــچوون بە ڕووداوەکانی ڕۆمانەکە بدات." (عومەر، ٢٠١٥، ٤٤).

بەشــی دووەم: جۆرەکانی کارەکتەر لە نێو ڕۆمانی "شــەوانی ئادەم" ی "بەیان سەلمان"دا

٢-١-کارەکتەری سەرەکی لە نێو ڕۆمانەکەدا:

ئـادەم، یەکێکە لە کـارەکتەرە بنەڕەتییەکـانی نێو ئەم ڕۆمـانە، نـاونیشـــــانی ڕۆمانەکەش هەر بەناوی ئەم کارەکتەرەوە ناونراوە، (ئادەم/وەستا) لە ســـەرەتای ژیانی دا، لە خێزانێکی ئاســـت ناوەندایە لە ڕووی ئابورییەوە، بە مەبەســـتی خوێنـدن ڕوودەکـاتە بەغـدادی پـایتەخـت، بەڵام لەوێ درێژە بە خوێندنادات، ناشـــتوانێ ئەم ڕاســـتییە بۆ خێزانەکەی ئاشـــکرابکات، چونکە لە کاردانەوە کانی خێزانەکە دەترســـێت، لە بغداد لە جیاتی خوێندنی زانکۆ تەواوی کاتەکانی خەریکی قومار و کاری لەشـــکرین دەبێت لەگەڵ ئافرەتانی لەشــفرۆش، بێگومان ئەمەش بە هەوێیەکی خوێندکاری کە بە پارە دروســتی دەکات بۆ ئەوەی دەستگیرنەکرێت، دوای لەدەستدانی باوک و دایک و خاڵۆی و هەڵوەشـانەوەی خێزانەکەی، ڕوودەکاتە گوند و لەســەر زەوییەکانی خاڵۆی کە بۆی بە جێهێشـــتووە خانوویەک دروســـت دەکات، ئەمە دەبێتە ســـەرەتای وەرچەرخان لە ژیانی دا، وەک خۆی دەڵێت: "لێرە بەردەوام ببن، بەردەوامبوون هەر لێرەیە، لەم هەنگـاوی تەنیـاییە، بێ چۆڵەوانی، کەس نـاتوانێ بگـاتەوە بەخۆی، من ئا لێرەیا گەیشـــتمەوە بە خۆم، پارچەکانی ژیانم، دیســـان بەدەم یەکەوە درووییەوە، ژیان لە ناو خەڵکا گەڕەلاوژەیە، کە چوویتەوە ناویان، ڕادێیت، ئەمە وەک قومــار وایە و دەرچوون قورســـە لێی، ژیــانێکە، پڕ هوروژمە"، (ســـەلمان،٢٠١٨،٣٧٢)، (ئادەم) ئاماژە بۆ ئەوە دەکات هۆکاری گەڕانەوەی بۆ خود تەنیایی و دەرچوونە لە هوروژم، هەر وەک لە ڕۆمانەکەدا ڕوون دەکرێتەوە هوروژم واتە هەر قسەی خەڵکی ئەجویتەوە بە بێ تێگەیشتن، هەر ئەگەڕێی و جوانی نادۆزیتەوە، بۆنی هیچ جۆرە خۆشــەویســتییەک ناکەی، چونکە لە نێو جەنجاڵی کۆمەڵ ون دەبی، ئادەم ڕوودە کاتە تەنیایی لە پێناو بەدەســـت هێنــاوەی خود، چونکە مرۆڤ"تەنهــا دەنێو تەنیــایی خۆیــدا دەتوانیــت خۆی بدۆزیتەوە و بزانیت کێیە، ئەو کاتەی کە تۆ تەواو هۆشـــیاریت بە خۆت، وریا و ئاگاداریت بە خودی خۆت، ئەوســـا خۆشـــەویســـتی بە تافەتافەوەو لە ناو تۆدا هەڵدەقوڵێت و وەک ڕووبار دونیات تەڕ و ســـەوز و ئاوەدان دە کاتەوە، بگرە پەرجووی لەوەش زیــاتری پێیە بۆ تۆ، مەرجە تەنیــایی خولیــا و ســـۆراغ و گەڕانێکی هەمیشـــەیی بێت بە ناو خۆت و جیهاندا"، (ئۆشـــۆ،٢٠١٨،١٥)، ئەمەش وادەکات لە قومار و تەزویر و لەشکرییەوە بە ئاراستەی تێرامان لە بوون و خود و ژیان ڕێرەوی بگۆڕێ، پاشـــانیش تێکەڵ بە عەشـــقێکی جوان بێت.

ئەوەی گرنگە لە بـارەی ئەم کـارەکتەرەوە ئەوەیە، مـاڵە کەی (ئـادەم) دەبێتە وێســـتگە و پەنـاگەیەک بۆ هەموو ئەو مرۆڤـانەی وێڵی دۆزینەوەی خود و گەڕانەوەن بۆ ناو ناخی خۆیان، بەڵام لەگەڵ ئەوەشـــدا (ئادەم) پێی وایە، ئەو دەنگەی لە نـاخیـدایە پێنەگەیشـــتن پێی بـاشـــترە، چونکە مرۆڤ بەردەوام ئاژەڵێک(دەنگێک) لە ناخیدایە و وەک ئاژەڵێک کە ڕاوچی ڕاوی بنێت ڕادەکات، ئەمیش ئەم دەنگەڕاوی دەنێت و نایەڵێ ئۆقرە بگرێ، ئەم گەڕانە بەردەوامەش دەبێتە ســـەرچاوەی دۆزینەوە و داهێنانەکان دەڵێت:"...باشـــترە کەس ئەو

ئاژەڵەی ناخی نەدۆزێتەوە، کە دۆزییەوە، واز لە هەمووشت ئەهێنێ کە توشی ئەم دۆخەش بوو، بوونی خۆی ئەســـڕێتەوە، دۆزینەوە بەڵایە، کاك مەردۆخ، پڕوات هەبێت وەك ئەو خەڵاتە گەورانە وایە، کە بە نووســـەرەکان ئەدرێ، تاکو کپیان بکەن و بیانکوژن، خەڵاتکردن بە شێکە لە کو شتنی کە سێکی داهێنەر، لە بەرئەوە باشـــترە هیچ نەدۆزییەوە و هەر بگەڕێی"،(ســـەلمان،٢٠١٥،٢١٠)، نووســـەر پێی وایە گەڕانەوە بۆ ناو ناخ و دۆزینەوەی خود ڕوحی داهێنەرانەی مرۆڤ دەکوژێت و چیتر مرۆڤێکی گەڕیدە نابێت، ئەگەر چی مەرج نییە هەموو گەڕانێکیش بۆ خود داهێنانی لێبکەوێتەوە، لە بارەی پەیوەندی نێوان گەڕان و داهێنان دەکرێت لە ڕێگای گەڕان مرۆڤ داهێنان بکات. ئەوە لەســـەر خودی کەســـەکە وەســـتاوە چۆن تەماشـــای داهێنان دەکات؟ چۆن کاری تێدا دەکات؟ ئـامرازی کـارکردنەکەی چیە بۆ گەیشـــتن بەوەی وەک خەون لە خەیـاڵیـدا نیشـــتۆتەوە و پێویســـتە بیکاتە بەرهەمێکی داهێنەرانە. دۆزینەوە ترســـناکە، چونکە لەبری ئەوەی نزیکت بخاتەوە لە ئامانجەکەت، دوورت دەخاتەوە لێی و باوەڕت پێ ناهێڵێت بە خۆت و بە تواناکانت. بێجگە لەوەی، کە دەگەڕێیت واتە بەردەوام لەنـاو پـرۆســـەکەیـت بـۆ دۆزیـنەوە، بەڵام هـێشـتـا نەتدۆزیوەتەوە. (ئادەم) وەک کارەکتەرێکی ڕۆشـــنبیر ڕۆڵی گرنگی هەیە لە پەروەردەی هزری ئەو کارەکتەرانەی کە بە برینداری و خەمە جیاوازە کانی ژیانەوە ڕوو دەکەنە ماڵەکەی لە میانەی گفتووگۆیەکیدا لەگەڵ (مەردۆخ) دا کاتێک پرسیاری دەربارەی گەیشتن بە ڕاستی و حەقیقەت لێدەکات لە وەڵامی (مەردۆخ)دا دەڵێت:"... دونیا پڕیتی لە هەزاران ڕاســـتی و هەزاران درۆ! یەک بازنەیەکی بێهودەشـــە هەموو دونیا بەدەوریا ئەخولێتەوە. ئەمەت بیرنەچێت. چونکوو ئەو ڕاستیانە هیچیشی ڕاستیی ڕاستی نین، کە دۆزیتـەوە، لـە ڕاســـتیبوون تێئـەپـەڕێـت و واتـایـەکی دیکـە وەردەگرێـت،... ڕاســـتیبوونی نییە، درۆش مەرج نییە درۆبێت، شـــتێک هەیە کە خۆمان ناومان ناوە ڕاستی، دەنا سانایی گەیشتن بە هەقیقەت، لەوەیە کە هەرکە سێک وا ئەزانێـت خۆی هەڵەیە تـاکوو بەدوایـا بگەڕێ، نـاوەرۆکی واتـاش هەر لە نێو دەقەکـانی ئەو هەقیقەتـانەخۆی مەڵاس داوە" ،(ســـەلمـان،٢٠١٥،٢١٠)"، نووسـەر لەسـەر زاری (ئادەم)ەوە ئەوە دەخاتە ڕوو، هەر کەسەو جۆرێک ڕاستی لەلایە، ڕۆماننووس دەیەوێت ڕاستی ڕەها بخاتە بەردەم ترازان، مرۆڤ لە کۆتی داخراویی، بیرتەســـکی و دۆگمـایی ڕزگـاربکـات، بیخـاتە بەردەم ئـاوالایی و بەرینیی بوون، چونکە باوەڕبوون بە یەک ڕاســـتی و بینینی وەک دوا ڕاســـتی وەک ئەوەی لای فەنـدەمێنتـاڵەکـان دەیبینین، مرۆڤ دادەپڕێـت لە هەبوونی دونیابینێکی فرە ڕەهەند، عەقڵی مرۆڤ دادەخات لە ئاســـت درککردن بە فراوانیی بوون و ڕەنگـاورەنگی ژیـان، چونکە ڕاســـتی لە جەوهەر و پوختەدا هەمیشـــە و لە هەمووشـــوێنێکدا بریتییە لە گونجـان، کەواتە ئەوەی ئێمە بەڕاستی دەبینین ڕێکەوتنی نێوان کەسێک یان چەند کەسێکە یان گروپێکە لە خەڵک، بە واتەیەکی دیکە جەوهەری ڕاستی تاکانە و ڕەهایە و ئەویش پێناسـە نەکراوە. یەکێکی دیکە لەو چەمکانەی کە ئادەم ئاماژەی پێدەدات، ئەویش بەختەوەری و خۆشـبەختییە لە ژیانی مرۆڤدا، بێگومان ئەمەش بەپێی تێڕوانین و ئایدیۆلۆژیای مرۆڤەکان بۆ ژیان دەگۆڕێت و هەرکەسەو لە شتێکدا بەختەوەری دەبینێتەوە، لە تێڕوانینی ئەم کـارەکتەرەدا بەختەوەری هەر بوونی نییە،

ئەمەش دژ وەستانەوەیە لەگەڵ هەڵپەی زۆرینەی مرۆڤەکان، هەر لەسەرەتای مێژووەوە تا هەنوکە، بەرەو دەستەبەرکردنی بەختەوەرییە، بەختەوەری بە هەموو مانا و ڕەهەندە جیاوازەکانییەوە، بە پێی بیر و هزر و جیاوازی کەلتوری مرۆڤەکان دەگۆڕێت. بەڵام لای ئەم کارەکتەرە بەختەوەری بوونی نییە، کاتێک (ئادەم)بە(سەکینە) دەڵێت: "بەختەوەری هەر بوونی نییە، سەکینە، ئەوەی منیش بۆ تۆی پێشنیار ئەکەم، مافی بەوەوەنییە، ئێمە هەردووکمان کەسانێکی زامدارین، با جۆری زامەکانیشمان وەک یەک نەبێت و هەمان سەرچاوەیان نەبێت، من بە شێوەیەکی دیکە پێشنیاری ژیانت بۆ دەکەم، با بڵێین ڕوویەکی ژیان، نەک هەموو ڕووەکانی، ئەکرێ پڕی نەهامەتی و ناتێگەیشتن بێت لەیەک، ئەشکرێ پرساتی ئارامی بێت، بەڵام نە تۆ و نە خۆشم، بە بەختەوەری چەواشا ناکەم، ئەمە درۆی گەوجەکانە، نەخۆشی ساویلکەکانە... هەر مانای ژیان خۆی، یەعنی وەیەکدادان لەگەڵ ناخۆشی، کە ئەمەمان قبوڵ کرد، ئەوسا سەرفراز ئەبین و تا ڕادەیەک بە ئاسودەیی، نەک بەختەوەری، ئەتوانین ڕەوتی ژیان بەڕێکەین، مەبەستیشمە بڵێم، بەڕێ بکەین، نەک بژین!"، (سەلمان،٢٠١٥،٣٦٠)، دیارە ئەم تێڕوانینەی ئادەم دەمانباتەوە بۆ ئەوەی کە بڵێین ئەو مرۆڤانەی کە پێیان وایە بەختەوەری هەیە لە ڕووی هزییەوە مرۆڤی ساویلکەن، خۆیان خەڵەتاندووە، چونکە ئەم بۆچوونە لە ناهۆشمەندییەوە سەرچاوەی گرتووە، لەبەرئەوەی"نیگەران و غەمی هەمیشەیی مرۆڤ لە ئاست بوونی خۆیدا سەرچاوەی نابەختەوەرییەکانی ئەوە، یا هەر خودی نا بەختەوەرین، هەموو ئەمەش بە توندی گرێدراوی هۆشمەندی مرۆڤە، پا سکال لەو بارەیەوە دەنوسێت: تەنها بوونێکی ئاگامەند دەتوانێ نابەختەوەربێ، لەوانەیە بەختەوەری پێکهاتبێت لە درکنەکردن و نا هۆشمەندی مرۆڤ لە ئاست نابەختەوەی و ئازاردا، یاخود ڕوونتر، بەختەوەری خۆقوتارکردنی مرۆڤە لە لەکۆڵگرتنی غەم و نییگەرانییە بونگەراییەکانی خۆیی"، (حەمەعەلی،٢٠٢١،٤٤).

خۆشەویستی دیاردەیەکی گرنگی ناو ژیانی کۆمەڵایەتییە، بناغەیە بۆ پێکەوەیی و ئاسودەیی مرۆڤەکان، خۆشەویستی پانتاییەکی فراوانی لەم ڕۆمانەدا داگیرکردووە، نووسەر پێی وایە هەموو کارەساتەکان لە غیابی خۆشەویستیدا ڕوودەدەن، هەرکات خۆشەویستی بە مانا فراوانەکەی بوونی هەبوو، چیتر کوشتار بەردەوام نابێت، لەم نێوەندەشدا خۆشەویستی نێوان (نێر و مێ) دەبێتە یەکێک لەو فاکتەرانەی کە بووە بە هۆی گەڕیدەی ئەم کارەکتەرە و وەرچەرخانی لە ژیانیدا دروست کردووە، ئەمەش لەوەڵامێکی بۆ (مەردۆخ)دا دەردەکەوێت"کە بەڕێزت باسی خۆشەویستیت کرد، بەشێکی ئەم هاتنەت بۆ ئێرە پەیوەندی بەوەوە هەبووە، وانییە؟ بەڵێ، ئەمەشت لێ ناشارمەوە، ئەمە نەك پەیوەندی پێوە هەیە، بگرە ئەوە دڵی مەسەلەکەیە...، پاش خۆ کوشتنی خاڵم گەورەترین خۆشەویستی فێر بووم. لەو شتە سادەیە تێگەیشتم، کە ئەکرێت کە سێکت خۆش بوێت، بێ ئەوەی موڵکی تۆ بێت یا تۆ موڵکی ئەو بیت، ئەشکرێ کۆمەڵێ کەسمان خۆش بوێت، لەبەرئەوەی بەهای شتێک، واتایەکی گەورە کۆمان ئەکاتەوە، ڕەنگە ژیانی ژێرۆکانە ئەم لایەت بۆ ڕوون بکاتەوە، هەندێ جاردرنگ ئەگەینە ئەو قەناعەتە،لەوانەیە هەرگیز ئەو ئیشقەمان ڕووناکی نە بینێت، کەچی هەر

بەردەوام ئەبێت".(سەلمان،٢٠١٥،٢٠٢،٢٠١)، نووسەر پێی وایە خۆشەویستی ڕێگایەکە بۆ گەڕیدەی و خۆدۆزینەوە و دووبارە داهێنانەوە و ڕوحکردنەوە بەر جوانییەکان، بە واتەیەکی دیکە ئەگەر دنیا خۆشەویستی حکوم بکات، هەموو شتێک بەرەو باشتر دەڕوات، لێرەشدا تەنها خۆشەویستی نێوان ژن و پیاو مەبەست نیە، بەڵکو هەموو جۆرە خۆشەویستییەک. ئەوەی جێگەی سەرنجە لەم ڕۆمانەدا(ئادەم) دەیەوێت بەتێڕوانینێکی جیاوازەوە لەم چەمکە بڕوانێت، ئەویش پاراستنی تایبەتمەندی و جیاوازی هەر دووجەمسەرەکەیە لەم پەیوەندییەدا، چونکە زۆرجار بوون لە پەیوەندیی خۆشەویستیدا دەکەوێتە بەر هەڕەشەی نارەسەنێتی، چونکە ئەم جۆرە پەیوەندییە تەقلیدی و ئایدیالییە کە هەیە، جەمسەرەکان لە پەیوەندی خۆشەویستی دا یەکێیان دەیەوێ ئەویتریان لە بوونی خۆی داپڕێت، "وردە وردە ئەم پەیوەندییە خۆشەویستییەی، کە لەسەر بنەمای ئارەزوویەکی سەربەستانە بونیاد نراوە، دەچێتە قۆناغی ململانێی بوونەکانەوە، ململانێی نێوان خودی من و خودی ئەو، بەوە کۆتایی دێت، یان لە ناو خۆشەویستییەکەمدا فەنادەبم یان ئەو لە ناو مندا فەنا دەبێت، فەنابوونی هەر کامێکیشمان بە فەنابوونی خۆشەویستی کۆتایی دێت، چونکە چیدی عاشق و مەعشوق بونیان نامێنێت، بەڵکو تەنیا یەک عاشق هەیە، یان مەعشوق"، (الحفنی،١٩٦٧،١٠٤)، بۆیە ئادەم لە پێناوی فەنا نەبوونی ئەم عشقە و بەردەوام بوونی هەریەکەیان بە بوونی ڕەسەن و تایبەتمەندی جیاوازی خۆیانەوە بڕیاری ڕۆشتن دەدات و عەشقەکەیان بەردەوام دەبێت.

مەردۆخ، یەکێکی دیکەیە لە کارەکتەرە سەرەکی و گەڕیدە کانی ناو ئەم ڕۆمانە، کە هەر لە سەرەتای ڕۆمانەکەوە گەشتی ژیانی لە پێناوی خۆدۆزینەوە و خۆبونیادنانەوە و پاشانیش گەڕیدەی عەشق دەست پێدەکات، کاتێک ناتوانێ لە ناو ژینگەی خوێناوی بەهۆکاری جەنگ و دین ڕێگەی خۆی بدۆزێتەوە، چونکە نە جەنگ ئارامی و نە دین وەڵامی پرسیارەکانی پێدەبەخشێت، جگەلەوەی دین بە ناڕاستەوخۆ بەشدارە لە جەنگەکەدا بەوەی هەندێجار بە خراپ بە کارهێنراوە، چونکە بەشداری کردنی لەجەنگ دەکردە واجبێکی دینی بۆ خەڵکی بۆیە (مەردۆخ) پڕ یاردەدات دایکی جێبهێڵێت و سەفەری گەڕیدەی دەست پێدەکات:"... ویستی لەبری ئەوەی لە ئاسمانی زیکری ئەو خەڵکەی ئەوێ بسوڕێتەوە، بگاتە ئەو دیوی دونیا و بە چاوی خۆی ببینێت چیی لێیە، کە ئەو ڕۆژەهاتە پێشی، سڵی نەکردەوە، هەر پاشنیوەڕۆکەی لە باوڵێکی چەرمدا کورتەک و شەڕواڵێکی پاکی دەرکرد لە بەری کرد،... هاتە ژوورەکەی دایکی، بینی هێشتا لەسەر بەرماڵی نوێژەکەیەتی، لێی نزیک بووە، بەدیاریەوە وەستا، تۆزێک بۆنی سەڵەکەی ملی کرد، بەڵام لە تاواندا نەیوێرا سەیری دایکی بکات، چاوەڕێی کرد تا دایکی گەیشتە سوجدە و سەری دانواند، ئەو جا بەسۆزەوە ماچی سەری کرد ومالەکەی بە جێ هێشت"، (سەلمان،٢٠١٥،٣٨٦). لێرە بەدواوە سەفەری ئەم کارەکتەرەو ڕووداوەکانی ژیانی دەست پێدەکات، ئەمەش دەبێتە وەرچەرخانێک لە هزری ئەم کارەکتەرەدا، بەڵام ئەوڕووداوانەی پێشوو بەردەوام کاریگەری لەسەر باری دەروونی بەجێدەهێڵێت. کێشەی نیشتەجێبوون و مانەوە لە شوێنێک بەهۆی

دەروون ئاڵۆزی و ڕاڕاییەوەیە کێشــەی ســەرەکی ئەم کارەکتەرەیە، بۆیە کاتێک (ژینۆ) باسـی کۆشـکی پیاوەکانی بۆدەکات و دەڵێت ئێرە گەر زیندانیش بێت لەم دۆخەدا ســـەر تیایدا ڕەحەت دەبێت، بەڵام مەرۆخی گەڕیدە دەڵێت:"ئێ بەڵکو من نەمەوێت ســەرم ڕەحەت بێت، قوربان! پاشــان من ســەر ڕەحتی خۆم لە گەڕاندا ئەبینم، ئەوە بۆ من ژیانە، من بەوجۆرە ئەژیم، با هەموو کەســێکیش ڕەتی بکاتەوە"، (ســـەلمان،٢٠١٥،٦٢)، ئەم دۆخەشـــی بەهۆی لێکەوتەی جەنگەکانەوەیە، کە بەردەوام ڕاڕایە و لە دۆخێکی دەروونی ناجێگیردا دەژێت، ئەم کارەکتەرە پێمان دەڵێت تاکی کورد بە جۆرێک برینداره لەڕووی دەروونییەوە بەهۆی ئەو کارەســاتانەوە، خۆ دۆزینەوەو دەســتپێکردنەوە بۆیان ئاســان نییە، جگەلەوەش وەک کارەکتەرێکی ڕۆشــنبیر تیشــک دەخاتەســەر ئەوەی"ژیان بۆ خۆی گەشــتێکی هەمیشــەییە، زێدە جوان و مانابەخشــە، جێگایەک نییە بۆ خۆبەســـتنەوە و جێگیربوونی هەتاهەتای، یەکێک لە کارەســـاتە گەورەکانی مرۆڤ ئەوەیە کە خۆی گیرۆدە و بەند کردووە، خووی بە یەک شوێنەوە گرتووە"، (ئۆشـۆ،٢٠١٨،٦٩)، ئەم تێڕوانینەش وادەکات کە لەهیچ شوێنێک جێگیر نەبێت، دەچێتە هەر شـــوێنێک لەوێش جێگیر نابێت و بەردەوام دەوێت بڕوات، دواتر لەگفتووکۆیەکیدا لە گەڵ (ئادەم)دا دەڵێت:"ئادەم: هەرگیز بڕوا نەکەی ئەو جێیە بـدۆزینەوە، کە پڕ بە دڵ بە دوایـا ئەگەڕێین، بڕوا بەمن بکە، من زۆر گەڕام و هیچم نەدۆزییەوە و گەڕامەوە ئێرە، ڕەنگە هەموو جێیەکی تر بدۆزینەوە، بەڵام ئەوەی ئەمانەوێ نەخێر، هەرگیز نایگەینێ،

مەردۆخ: بەپێی ئەو قسانەی جەنابت، ئەوەندە ئەزانم کە هیچ شتێک ئەوەمان بـۆ مســــۆگەر نـاکـات، کە ئەو جـێـیـە هەبـێـت یـاخـود بـیـدۆزیـنـەوە"، (ســەلمان،٢٠١٨،٢٦٧)، ئەم کارەکتەرە پێمان دەڵێت مرۆڤ کە بە ڕۆح گەڕیدەو غەریب بوو، هیچ کات ناگات بەو شـــوێنەی کە تیایدا ڕوحی ئارام بێت، چونکە گرفتی ئەم تاکە لە ناخیدایە نەک لە شــوێن، بۆیە گومان دەکات ئەو شــوێنەی ئەم بۆی دەگەڕێت هەر بۆنی هەبێت، بەڵام هەر بەردەوامیش دەبێت لە گەڕان ناوەسـێت و ڕەشـبینی چۆکی پێنادات. یەکەم وێسـتگەی گەشـتەکەشـی لە خانووی پیاوەکانەوە دەست پێدەکات، کە لە خەیاڵی ئەودا وەک کۆشکێک دێتە پێش چـاوی و دواتر هەر بە کۆشـــکی پیـاوەکـان نـاوی دەبـات، ئەوەش لە گفتوگۆیەکی نێوان خۆی و(ژینۆ) ڕوون دەبێتەوە کاتێ ژینۆ پێی دەڵێت: "وتت کۆشــک؟"،بێگومان بینینی ئەم شــوێنە بە کۆشــک لە وێرانەیەکی گەرمیاندا، کۆشـــک دەکرێت ڕەمز بێت، ئاماژەیە بۆ نەتوانەوە لە ڕووداوی هەنوکەدا، کاتێک مەردۆخ بۆ ڕشـوو وەرگرتنێک وەک ڕێبوارێک دێتە ناو ئەم کۆشـکە، لە سـەرەتادا بەر دنیایەکی تەواو جیاواز لە دنیای دەرەوەی کۆشـــــک دەکەوێت، ئەمەش وادەکات سـەرەتا تێگەیشـتنی بۆ شـتەکانی ناو کۆشـک وەک پێویسـت نەبێت، چونکە لە ســـــەرەتای ڕووداوەکانی ناوڕۆمانەکەوە جەخت لەوە دەکاتەوە کە دنیای ناو (کۆشـــکە/خانووی پیاوان)، پڕە لە خۆ ڕەتکردنەوە. واتە کەســـی خۆپەرســـت و هەلپەرســـتی لێ ناژی. بە پێچەوانەوە ژیانێکی هەرەوەز کۆیان دە کاتەوە. ئەمەش تەواو پێچەوانەی دنیای دەرەوایە بۆیە وەک خۆی دەڵێت: "ئەوەی کە ناتوانم خۆمی لەگەڵ بگونجێنم، مەســـەلەی خۆرەتکردنەوەیە، ئێوە کۆمەڵێ خەڵکن، زۆر توندو تیژن لە ئاست خۆتان، خۆتان بە هەڵوێستی خۆتان لەم جێیە ســـزا ئەدەن"،(ســـەلمان،٢٠١٥،٢٦٨)، ئەمەش وادەکات کە مەردۆخ

تەواوی بـارودۆخی نـاو کۆشـــکی پێ هەزم نەکرێـت یـاخود دەڵێـت: "ئێوە هەرهەمووتان، بەڕێز، ڕێگەم بدە بڵێم، لە درۆیەکدا دەژین، درۆیەک، کە بەوە دەچێت خۆتان داتان هێنابێت"، (ســـەلمان، ٢٠١٥)، بۆیە لە هەموو شـــتەکان بەگومانە، ڕوونکردنەوەی هیچ کام لە کارەکتەرەکانی دیکە ناو کۆشـــک لە گومانی ئەمی کەم نەدەکردەوە.
جگە لە جەنـگ و دین، ئیشـــقی ئەم کـارەکتەرە بۆ (زۆزان/ بێڤەر) دەبێتە فاکتەری گرنگی بەردەوامی سـەفەری، ئەویش کاتێک لە جەنگەکان هەڵدێت، ڕوودەکـاتە گونـدێـک و دەچێتە مـاڵی(حـاجی تەقی)، لێرەدا دەکەوێتە داوی نیگایەکی(زۆزان)، هەروەک گێڕەرەوە ئاماژە بەســـەرەتای دروســـتبوونی ئەم عەشـــقە دەکات"لە دەرچووندا، هیوا فرســـەتی هێنا و تەماشـــایەکی قووڵی لەگەڵـدا گۆڕییەوە....زۆزانیش لەلای خۆیەوە، وەک زۆربەی کچـانی گونـد کە شـەرم نیشان دەدەن، بەڵام ناترسێن، لە تەما شاکردن و نەلەوەی سـەرنجی کورێک بۆ لای خۆیان ڕاکێشـــن"، (ســـەلمان،٢٠١٥،٣٩٨)، بەڵام بەهۆی ئەو گێژاوەی کە تێیـدایە و ئەو ویرانەیەی کە پێیـدا تێپەڕیوە هەرزوو"ئەو ئشـــقە پرژیانەی هاتەڕێشـــی و ڕوحی خســـتەبەر، بەدەســـتی خۆی هەناســـەی هەڵکێشا و نایە چاڵ"،(سەلمان،١٤٩,٢٠١٥)، بەردەوامی دا بەسەفەرەکەی.
لە کۆتاییدا مەردۆخ خۆی وەک مرۆڤێکی بێئەقڵ دەناســـێنێت بەهۆی ئەوەی قوربانی بە هەموو خۆشـــەویســـتییەکانی دا لە پێناو گەیشـــتن بە شـــوێنک کە هیوای ژیـانی لێبێـت، لە لایەک دایکی جێهێشـــتووە، لە لایەکی دیکە دڵی کچێکی بردووە و جێیهێشـــتووە، بەڵام نەگەیشـــت بە هیچش:"ئەوەندەی من بێئەقڵم، کەس بێئەقـڵ نییە، چونکوو ســـــاویلکەم، پێوام وابوو کە دەرچووم، ئەگەم بە شـــتێک، دەی ئەوەتا وەک خۆت لە من باشـــتر ئەبینیت، ســـادەترین هێماى ژیان لە هیچکوییەک نییە، من لە جێیەک دڵی دایکم ســـووتان، لە جێیەکی دی دڵی کچێکم ڕفـانـد و هەیکەلەکەیم جێ هێشـــــت.... ئەوەتـا پێچەکانی ئەم دونیای دەرەوە مۆتەکەیە و نازانم ئەمگەیێنێتە کوێ. ئیدی چۆن بێئەقڵ نیم!"، (سەلمان،٢٠١٥،٤٢٦).

٢-٢-کارەکتەری لاوەکی لە نێو ڕۆمانەکەدا:

مەندان، یەکێکە لە کارەکتەرە لاوەکییەکانی نێو خانووی ژنەکان و خوشـــکی (ســـەکینە)یە، ڕۆڵی لاوەکی لە کۆی ڕووداوەکانی نێو دەقەکە هەیە، ســـەرەتا کـاتێـک دەگەنە مـاڵەکەی (وەســـتـا)، لەڕێگەی گفتووگۆیەکەوە لەگەڵ (وەســتا/ئادەم)، ئەوەمان پێدەڵێت کە کەســوکاری ئەم کارەکتەرە ژنانە بەهۆی جەنگەوە لە ناوچوون و خۆشـــیان بە زەحمەت هەڵهاتوون، (وەســـتا) دەڵێت: "مەبەســـتـت چییە؟ من هیچ نیـازێکم نییە کە هـاتوومە بەردەرگـات، ئەگەر ڕاســـتییەکەشـــت ئەوێت، ئەوە من ڕێبوارێکم و لێم قەوماوە، بەرەو گوندێک ئەچووم، کەچی دایانە ســەر ئەو گوندە و چی کەســوکاری منی تیابوو، ڕەنگە کوژرابن و ڕاپێچ کرابن، ئەبوو منیش لە دەستیان هەڵبێم، ئیتر ڕێیەکەم هێنامیە بەردەم ئەم ماڵەی تۆ"، (سەلمان،٢٠١٥،٣٣٥)، هەر لە ڕێگەی ئەم کارەکتەرەوە بۆ خوێنەر ڕوونـدەبێتەوە کە لە پێنـاوی خۆشـــەویســـتی(ســـەکینە)یە، (ئادەم/وەسـتا) دەیەوێت ژنەکان لەم خانووەدا بمێننەوە و خۆی دەڕوات، چونکە نایەوێت خۆشـــەویســـتی (ســـەکینە) لەدەســـت بدات، گەر بمێنێتەوە ئەوا (ســـەکینە) دەڕوات، بۆیە بڕیار دەدات ئەو بڕوات، مەندان بە (ســـەکینە)ی

خوشـــکی دەڵێت: "خۆت لە نەبان مەدە، چونکوولەبەر خاتری تۆ ئێمەش گل ئەداتەوە، دەی بـــڵـــێ وانـــیـــیە!"، (ســـەلـــمـــان،٢٠١٥،٣٦٣).
سـەرەڕایی ئەوەش نووسـەر لە ڕێگەی ئەم کارەکتەرەوە پێمان دەڵێت جەنگ و سـیاسـەت و نەریت سـالاری شـێوازی ژیانی ژنی کورد دیاری دەکات و چوارچێوەیەک بۆ دنیـا بینی ژن دادەنێـت، ئەم کـارەکتەرە وابەسـتەی ئەو وێرانکارییەیە کە جەنگەکان بە جێیان هێشـتووە، ئەمەش وای کردووە هەموو خۆشـی و ئارەزووەکانی ژیانی ببێت بەڕابردوویەکی سـەرنراو و جارێکی دیکە سەر هەڵنەدرێتەوە، چونکە "ئەو لەلای خۆیەوە درۆ بێت یان ڕاست، قەناعەتی بە خۆی کردبوو، کە لێیبووە لەو مەسەلانەی ژن و پیاو و خۆشەویستی، ژیانی بێوەژنی لەلایەک و حوکمی نەریتش لەلایەکی دیکەوە، دەسـەلاتی پێ دابوو هەرچی حەزو و ئارەزووە، لە قووتوویەکی ڕابردوودا سـەربنێتەوە و قەت هەڵی نەداتەو، ئەوەشی مابۆوە، چاوەڕوانی بکات تەنها نەرموو نیانیی کچەکانی بوو، کەوا ئێسـتا ئەوانیش بەر هەڕەشـەی وشـکبوونەوە دەبنەوە لە ناو دەقی یـادەوەریی دەزگیرانەکـانیـان"،(سـەلمـان، ٢٠١٥،٣٥٦)، مەنـدان نـموونەی هەمـوو ئەو ژنـانەیە کە لە کـۆمەڵـگەی کـوردیـدا هەمـوو حەزوو ویسـتەکانیان بووە قوربانی ئەو چەمکەی کە پێدەوترێت (بێوەژن)، چونکە کە ژن بوو بە بێوەژن ئیـدی مـافی ژیـانی لێوەردەگیرێتەوە، ئەمەش هەر بەهۆی نەریتەکانەوە، جگەلەوەی ئەم کارەکتەرەش هاوشـێوەی (سـەکینە) تەمەنی هەڵکشـاوە و خـاوەنی دوو کچە، ئەمەش ڕێگرییەکی دیکەیە بۆ ئەوەی خۆشـەویسـتی لای ئەم کارەکتەرە لە ناخیدا کپ بکرێت، چونکە عەیبەیەکی کۆمەڵایەتییە لەم تەمەن و ئـاسـتە کۆمەڵایەتییەدا خۆشـەویسـتی بکان.

بەفرین: یەکێکی دیکەیە لە کارەکتەرە لاوەکییەکان، نووسـەرلە ڕێگەی ئەم کارەکتەرەوە کۆمەڵێک چەمک و گرفتی نێوکۆمەڵگەی کوردی خسـتۆتەڕوو، چونکە ئەم کارەکتەرە ڕۆشـنبیرە و دەرچووی زانکۆیە، خوێنەرە، بۆیە گفتووگۆی زۆر بابەتی گرنگ لەگەڵ کارەکتەرەکانی دیکە دەکات، لەسـەرەتادا نووسـەر لە ڕێگەی ئەم کارەکتەرەوە ئەو ئازارەی ژنان و کچان دەخاتە ڕوو کە تەواوی ژیانیان لە چـاوەڕوانی گەڕانەوەی ئـازیزانیـان بەسـەردەبن، تـاکو هەموو تەمەن و ئـارەزووەکـانی دەبنە بەفری بەر هەتـاو و بەرەو توانەوە دەڕوات، گێرەرەوەی دەقەکە بەم جۆرە دۆخی دەروونی(بەفرین، ڕەهێڵە،ئەفسـانە) دەخـاتە ڕوو:"سـێ کچە دەزگیراندارەکە، چاویان پڕبوو لە وێنەی ئەو کورانە، دەبوو بڕۆن بۆ لایان و لەو جێیەی کە بۆی هەڵهاتبوون، ئێسـتاش بێگومان بەر دەسـتی جاش و سـەربازەکان کەوتوون، ئا لەو گوندە چەپەدا، پلانی چاوپێکەوتنیان ڕێک خستبوو، وا ئێستاش بەرەو جێیەکی نادیار دەچن، هیچ شتێک لەلایان بەهای ژیانی تێدا نەما، کەچی هەنگاوەکانیشـیان بێ ویسـتی خۆیان، خێرا و خێرا تر دەبـوو، ڕێـیـان دەکـرد، تـاکـوو لەوجـێـیە دوور بـکەونەوە و دەربازبن"،(سەلمان،٢٠١٥،٣٢٤)، ئەم تێڕوانینە بۆ ژیان کە هیچ شتێک بەهای نەمـاوە لە ئەنجـامی نیگەرانییەوەیە، چونکە نیگەرانی و ترس ئەم دوو تایبەتمەندییەی هەرگیز بیرکردنەوەیان بەرنادات ناتوانن بەشـێک بن لە ئەمڕۆ، تەنانەت ئەو دۆخە کاری کردووەتە سەر چۆنییەتی ژیان، بەشێک لە ژیانیان ونە و ناتوانن بڕیار بدەن. هێشـتا لەبەر چاوەڕوانی نەیانتوانیوە هەنگاوێک بەرەو

سارێژکردنەوە بنێن، بۆیە ئەم کارەکتەرانە ناتوانن بە ئاسانی دەست پێبکەنەوە وهەموو گفتووگۆکانیشیان دەربارەی ڕابردوو و خەونی ڕابردوویانە، نەک داهاتوو، چونکە بەشێکی ژیانیان ونە کە خۆشەویستەکانیانە، هەر بە خەونی ئەوانەوە دەژین، کە لە ڕابردوودایە نەک داهاتوو.

ئەم کارەکتەرە بەهۆی ڕۆشنبیریەوە باس لە فەنابوون و توانەوە لە ئیشق دەکات، ئەمەش کاتێک (بەفرین) بە پوری دەڵێت ئەوە تۆی کە ئەو پیاوەت ناردووە بە دوای پلەیەکی بەرزی ئیشقا بگەڕێ، پووری، بێ زانینی خۆت و خۆی، بەدوای ئەوەیا چووە، دەنا نە خۆشەویستیی منداڵ و نە هی نێوان ژن و پیاو، دەرهەقی ئەو جۆرە گەڕانە نایەن، تاکوو جارێکی دی گەشت و گەڕانی نوێی دەست پێبکات و خۆشەویستییەک بدۆزێتەوە، کە بوونی نییە، لێشت ناشارمەوە، پووری گیان، ئەو دەمەی پیاو ئەڕوات، ئیدی ئەو ڕێگەیە ناگرێتەوە بەر، کە پێشتر گرتبووی، بە تەواوی بە دوای دڵیا ناگەڕێت، گەڕانێکی دیکە دەست پێ ئەکات، ئێجگارسەخت و سامناکە، تاکوو لە دونیاش ماوە هەر بەدوای واتایا وێڵ ئەبێت، ئاخر پیاو ئەو خاڵە ڕەهایەشە، پوری، کە بەدەوری خۆیەوە ئەخولێتەوە و ئیتر نە عەیشق و نە خۆی و نە واتا هیچانی بۆ نادۆزرێتەوە.... هەر حەزی لە گەڕانە، بگرە ئاشقی وێڵبوونە" (سەلمان، ٢٠١٥،٢٣٩)، بەفرین باس لەوە دەکات کە هەندێجار عەشق بە جۆرێک مرۆڤ دەکات بە گەڕیدە، کە سەفەرێک دەستپێدەکات تاکو لە ژیان ماوە بۆ هەمیشە وێڵە، جا گەرئەم وێڵ بوونە بە جەستەش نەبێت، بەڵکو گەڕیدە بێت بە هزر لە پێناو واتای شتەکان، تەنیا عەشقش دەتوانێت مرۆڤ بنێرێت بۆ ئەم وێڵبوونە، هیچ جۆرە خۆشەویستییەکی دیکە مرۆڤ ناگەیەنێتە ئەم پلە بەرزەی وێڵبوون، واتە عەشق کاتێک ڕوودەکاتە مرۆڤەکان، بە تایبەتی پیاوان، ئەوا دووچاری جۆرێک لە خۆ ونکردن و وێڵبوون بە ناو دنیای بەرینی عەشق دەبێتەوە، کە ئەستەمە بتوانێت وەک مرۆڤێکی ئاسایی بۆ ژیان و بوون بڕوانن و خۆیان بناسن، کە ئەوان مرۆڤن و بۆ ئەوە هاتوونەتە بوون تاوەکو درک بە گرنگی ژیانی خۆیان و دەوروبەریان بکەن. جگەلەوە ئەم کارەکتەرە پێمان دەڵێت: " ئەگەرچی مرۆڤ بە گشتی وەک تاک هیچ کەس بە تەواوەتی خۆی بۆ نادۆزرێتەوە، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا گەر بە شێوەیەکی نیمچەییش بێت، ژن باشتر لە پیاو خۆی بۆ دەدۆزرێتەوە، چونکە لە کۆمەڵگای کورد لەبەر زۆری کارەساتەکان و نەهامەتیەکان پیاو لەبەرەی پێشەوەی شەڕەن، ئەوە پیاوە کە تووشی بەیە کدادان و ترس و تۆقین دەبێت، بۆیە ئەگەرچی ژن قور بانی دۆخەکەیە، بەڵام پیاو زیاتر کاریگەری جەنگەکانی لەسەرە.

٢-٣-کارەکتەری پەرەنەسێن لە نێو ڕۆمانەکەدا:

ئەم جۆرە لە کارەکتەر لە کێشە و ڕووداوەکاندا لەسەر یەک هێڵ دەروات و هیچ ئاڵۆزییەکی پێوە دیار نییە، لەسەرەتاوە تاکۆتایی هەڵگری یەک سیفەتن جا ئەم سیفەتە ئەرێنی بێت یان نەرێنی، سەرەڕایی سادەی و پەرەنەسێنی ڕۆڵێکی گرنگی لە ناو ڕۆماندا هەیە، یارمەتیدەری کارەکتەرە پەرەسێنەکانە، بەبێ بوونی ئەمجۆرە لە کارەکتەر هەرگیز ڕۆمان چێنابێت.

دەر بارەی کارەکتەرە پەرەنەسێنە کانی ناو ئەم ڕۆ مانە، زۆربەی کارەکتەرە

لاوەکییەکان سـادە و پەرەنەسـێنن و گۆڕانکارییەکی ئەوتۆ بەسـەر بونیادی کارەکتەرەکاندا نایەت، بەڵکو لەسـەر هەمان ڕەوت بەردەوام دەبن تا کۆتای ڕۆمانەکە، بۆ نموونە کارەکتەرێکی وەکو (مەندان) کە یەکێکە لە کارەکتەرە ژنە لاوەکییەکان، لەسـەرەتاوە تا کۆتای دەقەکە لەسـەر هەمان فکر و ئاراسـتە دەڕوات و هیچ گۆڕانکارییەک تێیداڕوونادات، کە کەسـێکی نەریت پارێزە و زیاتر پابەندە بەنەریتەکان و ژیانی خۆشـی لەم پێناوەدا کردووە بە قوربانی، جگەلەوەی خاوەن ئاسـتێکی ڕۆشـنبیری ئەوتۆ نییە، ئەمەش لە میانەی گفتووگۆی نێوان ژنەکاندا و بەشـێوەیەکی ناڕاسـتەوخۆ لەلایەن گێڕەرەوە بۆ خوێنەر بەم جۆرە دەگوازرێتەوە:" پوری ویژدانیش دووکەڵی سـیگارەکەی بەبا کرد... وتی" هەزار بەیتو بالۆرەم بیسـتووە، ئەمەم نەبیسـتووە. کە کەسـێک لەبەر خۆشـەویسـتی هەڵبێت"(سـەلمان،٢٠١٥،٢٢٨)، تاکو کۆتایی دەقەکە لەسـەر هەمـان ئـاسـتی تێگەیشـتن بەردەوام دەبێـت، تێنـاگـات چۆن خۆشـەویسـتی مرۆڤ بەرەو وێڵبوون دەبات. بەڵام لەگەڵ ئەوەشـدا ئەوەی جێگەی سەرنجە لەسەر هەمان بابەت بە (بێفەر) ناو دەڵێت لەبەرئەوەی سورە لەسەر گەڕان بەدوای کەسێکدا دەگاتە ئەنجامێک، ڕەنگە ئەمەش لە ئەنجامی ئەزموونی ژیانییەوە بێت دەڵێت:"خەمتان نەبێت، ئەگەر خۆشـی نەیەتەوە، هەواڵێکمـان لە ڕێی ئەوەوە هەر پێ ئەگـات. ئەوەی ئەوەهـا بە گوڕ بەدوای کەسـێـکـدا بـگەڕێـت، هەر ئەگـاتە جـێـیەک، هـیـچ مەراق مەخـۆن!"، (سەلمان،٢٠١٥،٣١٦). ئەگەرچی لە گفتووگۆیەکیدا لەگەڵ (سەکینە)دا هەوڵ دەدات کاریگەری لەسـەر هەڵوێسـتەکانی (سـەکینە) هەبێت، ڕۆڵی لە ناو ڕووداوەکاندا هەبێت، بەڵام ئەمەش هەر لە چوارچێوەی داواکارییدایە و دەیەوێت (سـەکینە) ڕازی بکات بەمانەوە لە ماڵی (وەسـتا)دا: "مەندانیش وتی: سەیربکە، خوشکم باشی ئێرە ئەوەیە، کە ئەتوانین بە ئاسودەیی لێی بژین، کەس لەم ناوچەیە ناژی، ئێرە زۆر دوورە لە شـار، ئۆتۆمبێلیش نایگاتێ، بە کورتی ئێمە دوورین لە مەترسـی و هەڕەشـە ئەمێنینەوە مەسـەلەی تۆ و وەستا، یان ئەبێ فێڵی بۆ بدۆزینەوە، یان تۆ ڕازی بیت"، (سەلمان٢٠١٥،٣٦٥)، بەڵام (سـەکینە) لەوەڵا مدا دەڵێت پڕیار بەجێبهێڵن بۆ خۆم، ئەم کارەکتەرە ڕۆڵێکی ئەوتۆی لە گۆڕانکـارییەکـانـدا نییە، جگە لە چەنـد گفتووگۆیەک و ڕوونکردنەوەی بنیادی هەندێ لە کارەکتەرەکات، هیچ ڕۆڵێکی گرنگ و بنیادی لەنێو ڕووداوەکاندا ناگێڕێت.

ئەفسـانە: یەکێکی دیکەیە لە کارەکتەرە پەرەنەسـێنەکان، ئەم کارەکتەرە بە هەمان شێوە سادەو خاوەن تایبەتمەندییەکی دیاریکراوە، ئەگەرچی دەرچووی زانکۆیە و هەمیشـە بۆچوونەکانی لەبارەی بابەتە فکرییەکانەوەیە، بەڵام ئەم تێڕوانینە هزریانە کارناکاتە سـەر ڕەوتی ڕووداوەکان، یەکێک لەو چەمکانەی کە گفتووگۆی لەسەر دەکات عەشقە لەگەڵ کارەکتەرە ژنەکانی تردا، بۆنموونە لە گفتووگۆیەکیدا لەگەڵ (بەفرین)دا کاتێک باس عەشـق دەکەن دەڵێت:"ئەوەی ئەیڵێت ئەوەندە سـادەیە خوشـکم! هەسـتی گەورە و ڕەها، سـۆزی ڕەها و بێوێنە، واتای ڕەهای ئیشق، واتای ڕەهای تێگەیشتن، ونبوونی ڕەها، تا بگەینە خۆدۆزینەوە، دواجارهەموو بەدوای واتای ژیا و مردنا وێڵ ئەبین، ئەمدیوی ژیان و مردن ئەکاتە هەموو ئەو پرسیارانە ناو ئەدۆزینەوە بۆ شتەکان و مەبەستیش هەرواتای ژیان و مردنە، ئیتر چی بەوانەوە بەسـتراوە، شـتێکی پێ ئەڵێین"،

(سـەلمان،٢٠١٥،٢٤٠)، (ئەفسـانە) ئەوە ڕووندەکاتەوە کە هۆکاری گەیشـتنی (بێڤەر)بە ماڵی ژنەکان گەڕانە بۆ واتای ڕەهای ئەو عەشـقی کە بۆ (مەردۆخ) هەیبووە، دواجار ئەمەش دەبێتە ڕێگەیەک بۆ خۆدۆزینەوەی (بێڤەر)، پاشـان تیشک دەخاتە سەر مانای ژیان، مانای ژیانیش لەکەسێك بۆ کەسێکی دیکە، لە رۆژێکەوە بۆرۆژێکی دیکە لەگۆڕاندایە. ئەوەی کە زۆر گرنگە ئەوەیە کە مانای ژیان شتێکی گشتی نییە، بەڵکو هەر تاکێك دەبێت ماناو ئامانجی ژیانی خۆی لەسـاتە جیاوازەکاندا بدۆزێتەوە، کەواتە مانای ژیان مەرجدار یان لەپێشـەوە دیاریکراو نییە، چونکە مانای پەنهانی ژیان تەنانەت لەناو دەردو رەنجیشـدا دەدۆزرێتەوە، بەڵام"ئەم غەم و نیگەرانییە ئیجگار قووڵتر و تێکشـکێنەرترە لە دۆخی زیندانییەک، کە بۆ خسـتنە سـارای نهێنێیەکان ناچار دەکرێ و تینو دەکرێ تـا نزیکبوونەوە لە مردن، ئەو لەو لەحزەیەدا لەبەردەم ڕەهـاترین دووهەڵبژاردەدایە، یان نۆشـینی چەند تنۆکە ئاوێک و شـکاندنی تینویەتی، یان هەڵبژاردنی تینویەتییەکی هەمیشەیی، وەک چۆن مرۆڤ ئەشێ لە سایەی سـەرمەدیبوونی غەم و نیگەرانی پرسـی مانا و چارەنووسـی بووندا بە تنۆکە ئـاوەکـانی ئـاین و ئـایـدۆلۆژیـا، یـان زانسـت تینویەتی بیرکردنەوە و بوونی بشکێنێ"، (حەمەعەلی،٢٠١٢،٣٥)، کەواتە ئەم کارەکتەرە پێمان ئەڵێت مرۆڤ لە عەشـقی ڕەهاوە هەنگاو دەنێت بۆ گەیشـتنە بە واتای ژیان و مردن، ئەم جۆرە لە تێگەیشـتن بۆ عەشـق و واتا بەردەوام لای هەسـت پێدەکرێت بەبێ وەرچەرخان لە تێگەیشتنی بۆ ئەم چەمکانە.

ئەم کارەکتەرەش هاوشێوەی(مەندان) ئەگەر چی دەیەوێت کاریگەری لەسەر بڕیاری دایکی(سـەکینە) هەبێت سـەبارەت بەمانەوەی (بێڤەر) لەلایان بە دایکی دەڵێت گەرچیرۆکی ئێمە نەزانێت ناتوانێ بەردەوام بێت لە ڕۆشـتن، ئەمەش وەک پاساوێک بۆ مانەوەی (بێڤەر) لەلایان:" ئەفسانە بە دانیشتنی، بەدایکی وت" دەی پێشی بڵێ ئێمە کێین و چی ئەکەین لێرە، ئەگەر ئەتەوێت هـیـچ بـدۆزێتەوە، ئەشـبـێ بـزانـی ئـێـمە کـێـیـن، دەنـا چـۆن بـڕوات!"، (سـەلمان،٢٠١٨،٣١٤)، لێرە مەبەستی (ئەفسانە) لەوەی کە دەڵێت ئێمە کێین بەقوور بانی بوونی ژنەکانە بەهۆی دۆخە سـیاسـییەکەو لەدەسـتدانی خۆشەویستەکانیان و مانەوەیان بەتەنیا، بۆیە گەر(بێڤەر)ئەم دۆخەی ئەمان لە بەرچاوبگرێت، لە ڕۆشتندا بەرچاو ڕوونتر دەبێت. ئەوەی جێگەی سەرنجە کاتێک ژنەکـان لە گفتووگۆدان و پـاشـان(بێڤەرنـاو) دەڵێـت ئێمە بەهەڵە ئەم گفتووگۆیەمـان کردەوە نەدەبوو ئەم گفتووگۆیە دەربـارەی عەشـق و بوون و جیـاوازی نێوان نێر ومێ لەم ڕووانەوە بکرداتەوەتەوە، بەڵام "ئەفسـانە بە هەندێک شـانازییەوە وتی، ئەکرێ هەموو بابەتێک بورووژێنین، بێڤەر، من بەش بە حاڵی خۆم، کەسێکی نوقسانم، هەرگیز خۆم بە کامڵ نەهاتۆتەوە پێشچاو، هەر ئەم لایەنی نوقسـانییەشـمە وا هانم ئەدات بڵێم، لەوانەیە باوکم سـەری خۆی هەڵگرتبێ و نەمردبێ"، (سـەلمان،٢٠١٥،٢٤٣)، دیارە لێرەدا مەبەسـت لە نوقسـتان بە مانای جەسـتەی نییە، بەڵکو لایەنە هزری و دەروونییەکەیە، بەو واتایەی مرۆڤ بوویەکی ناکامڵە و هەمیشـە لە هەوڵی خۆ کامڵکردندایە هەموو پرسـیار و گفتووکانیشـی هەر لەم پێناوەدایە، چونکە بوون هەروەک (محمد کەمال) پێی وایە بوونی مرۆڤیش لە چەند خاڵێکدا کۆدەبێتەوە، "یەکەم، بوونی مرۆڤ پێچەوانەی هەبووەکانەوە پێش ناوەرۆکی دەکەوێت و ناوەرۆکی

لە بوونیدایە، دووەم ناوەڕۆک خسـڵەتی نەگۆڕو پێدراو نیەو ئەو پرۆژانەیە مرۆڤ خۆی هەڵیاندەبژێرێت و بە ئەنجامیان دەگەیەنێت. سـێیەم، لەبەرئەوەی مرۆڤ بە بێ ناوەڕۆک پەیدا دەبێت و خۆی ناوەڕۆک بۆ خۆی دادەهێنێ ئەوا ناتەواوە و بوونێکی پڕ نییە، چوارم بوونی مرۆڤ ئـاگـامەنـدییە، ئـاگـامەنـدانە هەوڵی تێگەیشـتنی بوون دەدات و دەیەوێت خۆی تەواو بکات"، (کەمال،٢٠٠٤،٧٩)، هەر ئەم ناتەواوییەش وادەکات کە کارەکتەرەکان زۆربەیان چ بە جە ستەیی بێت یان بە هزری بێت لە گەڕانێکی بەردەوامدا بێت بۆ تەواو کردنی بوونی، بەڵام پێشی ناگات، دیارە مەبەستی لە سەر هەڵگرتنی باوکیشی ڕەنگە وێڵبوونی بێت لە پێناو گەیشـتن بە وەڵامی هەندێک لە پرسـیارە هەمیشـەیەکانی و خۆدۆزینەوەی بێگومان ئەمەش لە ڕوانگەی (ئەفسـانە)وە. بەهەمان شـێوەی کارەکتەرە ژنەکانی تر دەیەوێت کاریگەری لەسـەر بیروبۆچوونەکانی ژنەکان بە تایبەت (سەکینە) هەبێت و پێشبینی گەڕانەوەی (بێڤەر) بۆ ژنەکان دەخاتەڕوو دەڵێت: "کەس ناتوانێ دڵنیا بێت لە هیچ شتێک. پاشان بەسزمانە کوێی تری هەیە بۆی بچێت؟ ئەو کەسەی لە جێیەک هەڵدێت و جێیەکی وەکی ئا ئەمەی ئێمەی دێتە ڕێ، ئەگەر بەشـگاتە مەبەسـتی خۆی، هەر بۆی ئەگەڕێتەوە"، (سەلمان، ٢٠١٥،٣١٦)، بەڵام بەر لە گەڕانەوەی بۆ لای ژنەکان دەکوژرێت بۆیە ئەم پێشـبینییە لە کۆتایی دەقەکەدا نایەتەدی، وەک ئاماژەیە کە جەنگ ڕێگرە لە هەمووشتەکان و بەیەک گەیشتنی هەموو مرۆڤەکان

٢-٤-کـارەکـتەری پـەرەسـێـن لە نـێـو ڕۆمانەکەدا:

ئەم کارەکتەرە لە ناو ڕووداوەکاندا گەشـە دەکات و گۆڕانی بەسـەردا دێت، هەنگاو بە هەنگاو بەرەوپێش دەچێت، جا چ لایەنی خراپ یان لانی باش بێت، بەردەوام هەڵوێستی نوێ دەبێت لە ڕەوتی ڕۆمانەکەدا، هەر ئەمەش وادەکات خوێنەر بەدواداچوون بۆ هەڵسـوکەوت و چونییەتی ژیانی بکات، تا بزانێ چی بەسـەردا دێت، ئەم کارەکتەرە زیندوویەتی بە ڕۆمان دەبەخشـێت و بە هۆی جووڵەی زۆری لە ناوڕووداوەکاندا خوێنەر پەلکێشی ناو ڕۆمان دەکات.

سـە بارەت بە کارەکتەرە پەرەسـێنە کانی ناو ئەم ڕۆ مانە پێکهاتووە لەم کارەکتەرانە:

ئادەم: (وە ستا/ ئادەم)وەک یەکێک لە کارەکتەرە سەرەکی و پەرە سێنەکانی ناو دەقەکە، گۆڕانکاریەکی زۆر بەسـەر کۆی ڕەهەندەکانی کەسـێتی ئەم کارەکتەرەدا دێت لەگەڵ بەردەوامی ڕووداوەکان لە نێو ڕۆمانەکەدا، نووسەریش لە ڕێگەی پەرەسـەندنی پێکهاتەکانی ئەم کارەکتەرەوە توانیوێتی ڕێڕەوی ڕووداوەکـان بەرەوپێشـەوە ببـات. ئەم کـارەکتەرە بە هۆی کـارلێکی لەگەڵ ڕووداوەکاندا بە چەند تاقیکردنەوەیەک و ئەزموونی ژیاندا تێپەڕیوە، لەئەنجامی ئەو ئەزموونانەش بووە بەهۆی ئەوەی ئاسـتی بیرکردنەوەی بەرامبەر بە ڕووداو و کـارەکتەرەکـانی تری نـاو ڕۆمـانەکە فراوانتربێـت، ئـادەم لە گەنجێتی کە لە بەغداد خوێند کاری زانکۆ بووە، وەک خۆی دەڵێت: "ئەوەی کەس نەیئەزانی خاتوون، ئەوە بوو کە من هەر لە دووەم سـاڵەوە خوێندنم بە جێ هێشـتبوو، دوایش، ناسـنامەیەکی خوێندکاریم بە پارە دروسـت کرد و ئیشـم ئەکرد، بێگومان من ناوم نابوو ئیش، دەنا پێی ئەڵێن یاری سـێ کارت و لەسـەر ئەوە ئەژیـام، هەر پـارەیەکیش بـاوکم بۆ ئەنـاردم، کرێی ژوورەکەم پێ ئەدا..."،

(سـەلمان، ٢٠١٥،٥١٠)، بەڵام نەیتوانیوە خوێندن تەواو بکات و بەردەوام لە ماڵەوە هەر بەناوی خوێندنەوە دەچێتەوە بەغداد، هۆکاری ئەم باس نەکردنەشی دەگەڕێتەوە بۆ ئەوەی کە دەترسا لە باسکردنی ئەم نهێنییەی لە ناو خێزان و کۆمەڵگە بەهۆی کاردانەوەی دەوروبەر بەرامبەری، دوای دورکەوتنەوەی لە خوێندن بووە بە قومارچی و هەر چی پارەی پەیدا دەکرد یان خێزانەکەی بۆ دەنارد کە وایاندەزانی لە زانکۆ لە بەشی ئەندازیاری دەخوێنێ، بەشێکی دەدا بە کتێب و ئەوانی ترش لە قومار و کاری لەشکڕینی ئافرەتانی سۆزانی سەرفی دەکرد، بەڵام پاش ئەوەی باوکی دەمرێت و دواترش دایکی و براکەی هەر یەک بە هۆکارێک دەمرێت و تەنیا دەمێنێتەوە، دواتر بڕیار دەدات نیشتەجێی گوندێت و بێتە سەر ئەو زەویانەی کە خاڵی بۆی بە جێهێشتووە، لێرەوە وەرچەرخان لە بنیادی ئەم کارەکتەرە ڕوودەدات و گەشتی ژیان و گەڕیدەی ئەم کارەکتەرە دەست پێدەکات وەک خۆی دەڵێت:"تاتوانیم گەڕام بەدوای تیشکێک، کە بتوانێ نان بە ڕۆحم بدات، بەدوای خوشەویستییەک، بەدوای واتا، تەنانەت زۆریش بەدوای مردنا گەڕام. ئەوەندەی لێشم ڕوون بوو، خۆشەویستی وەک کردارێک مەبەستم نەبوو، ئەمەویست بگەڕێم و ئەو خۆشەویستییە بکەمە بەهانەیەک، ببێتە پرۆژەیەکی گەڕان بە دوای ڕاستی، کە زۆر ماندووش بووم، نەکارێکی بەردەوامم پێ کرا، نە تیشکی ئەو خۆشەویستەی هاتە ڕێگەم توانیم بیگرمەوە، تاکو ئێستاش لە پڕێ شت حاڵی بووم، ئەمەش ناکاتە ئەوەی واتام دۆزیوتەوە"، (سـەلمان،٢٠١٥،١٩٨)، لەم وێستگەیەی ژیانی سەفەری بەردەوامی بە دوای ڕاستی و گەیشتن بووە بە ڕاستییەکان، ئەمەش پێی وایە لەڕێگەی خۆشەویستییەوە دەتوانێت پێی بگات، کەواتە ئەم کارەکتەرە پێمان دەڵێت خۆشەویستی بەهانەیەکە بۆ گەڕان بە دوای واتاکانی تری ژیان، بۆ گەیشتن بەوەش دەبێت لە خۆشەویستییەوە دەست پێبکەی، بەڵام سەرایی گەیشتنی بە وەڵامی هەندێک پرسیار و تێگەیشتن لە هەندێک چەمک، بەڵام یەشتا واتای بۆ نەدۆزراوەتەوە.

هەتا ئەو ڕۆژەی بەهۆی جەنگەوە ژنەکان هەڵدێن و ڕوودەکەنە ماڵەکەی و بە دیداری (سەکینە) دەگات، لێرەشەوە گەورەترین گۆڕانکاری بەسەر ڕەهەندی هزری و دەروونی ئەم کارەکتەردا دێت، ئاشقی سەکینە دەبێت ، بەڵام ئەم عەشقە دەیکاتە مرۆڤێکی گەریدەی عەشق، ئەمەش هەر لەیەکەم ساتی گەیشتنی ژنەکانەوە بۆ ماڵەکەی وەستا، کاتێک دەیانەوێ پشوویەکی کورت وەرگرن، ئەم عەشقەی (وەستا و سەکینە) دەست پێدەکات، بەوەی کە هەر بە دەنگی کاریگەر دەبێت وەک گێڕەرەوە دەڵێت:"بە دەنگی سەکینە، دڵی بزوا، ... دەنگێکە، کە بنیادەم پێی خۆشە لە کاتی نوستندا لایلایەی بۆی بکات... ئەو کە هیچکات دڵی بۆ ژنێک وەها بەهێز لێی نەدابوو، لە دونیای یاری و قومار لە قەحبەبازی زیاتر، تامی لە شـی ژنی نەکردبوو،نەیدەزانی برینی ئیشق چییە"، (سەلمان،٢٠١٥،٣٣٩)، دواتر لە پێناوی بەردەوامی ئەو عەشقەدا بڕیار دەدات ماڵەکەی بۆ(سەکینە)و ژنەکان بە جێبهێڵێ و بڕوات و لە شوێنێکی تر خانوویەکی دیکە دروستدەکات، چونکە ترسا لە لەدەستدانی ئەم عەشقە درنگ وەختەی کە هاتووەتە سەرڕێی، گەر ژنەکان بڕۆن چیتر نەیاندۆزێتەوە و شوێنیان نەزانێت، بۆیە بە (سەکینە) دەڵێت:"ئێوە لێرە ئەبن و من ئەڕۆم، ئەبێ

پڕۆم و لە جێیەکی دیکە تەنیاییەکی تر بدۆزمەوە. پرواشت هەبێت، سیگاریش تەرک ئەکەم، بۆ ئەوەی دوکەڵیش دۆستم نەبێ، کەی تۆش لە تەنیاییدا خۆت دۆزییەوە و گریمان لە دوورەوە بانگەوازی منت کرد، ئەوە پروابکە، ئەگەر تەمەنم گەیشتبێتە سەد ساڵیش، بە مەرجێ نەمردم، هەر دێمەوە لات هەر ئەوەنە دڵنیابم بە دواما ئەگەڕێی، لە چۆڵی قوڵفەش بم، ئەگەمەوە لات، ئەمە بە سە بۆ تۆ؟"، (سەلمان،٢٠١٥،٣٧٦)، ئەم کارەکتەرە سیگاریش تەرک دەکات، بۆ ئەوەی هاودەمی نەبێت، چونکە تەنیایی وا لە مرۆڤەکان دەکات لەسەر پروا و عەقیدە کانی سووربێ، بەڵام ئەگەر مرۆڤ هاودەمێکی هەبێت ئاسانتر بیروبۆچوونی خۆی دەگۆڕێت، چونکە هاودەم زوو زوو بیروراکانی مرۆڤ دەگۆڕێت، زۆر جار وادەکات کە مرۆڤ بیروڕایەکی جێگیری نەبێت.

هەروەها عەشق تەنها ڕێگەیە کە بتوانین بەهۆیەوە بچینە ناو ناخی مرۆڤێکی دیکەوە، هیچ کەس تواناى ئەوەی نییە جگە لەڕێگای عەشق هۆشیاری تەواوی هەبێت لەبارەی گەوهەری بوونی کەسێکی دیکەوە. رەهەندی ڕۆحانی عەشق یارمەتی ئێمە دەدات بۆئەوەی سیفەتە رەسەن و تایبەتمەندییە راستەقینەکانی یار ببینین و تەنانەت ئەو شتانەش کە لەودا پەنهانن یان ڕازن ئێمە ئاشکراو دیاریان بکەین. لەوانەش زیاتر عاشق بەهێزی عیشق بتوانێ کە یارمەتی مەعشوق بدات بۆ ئاگاداربوونەوە لەتواناکانی خۆی و هێنانەدی ئەو تواناییانە، لەم بارەوە(هەرێم عوسمان) دەڵێت: "لەم ڕۆمانەدا عاشقەکان، مەعشوق جێدەهێڵن تا خۆیان بڕیار بدەن، پاش جێهێشتنیش عاشقەکان سۆزدارانە ناکرۆزێنەوە، بەڵکو بە ئاگاییەوە بۆ عیشقەکەیان دەژین، ژیان لەبەر لەعیشقە، لەسەر زەمینەی باش ژیان بۆ مەعشوقەکەیان وەفادارن، لەبەرئەوە پابەندن بەژیانێکی چاکی پڕ لە خۆشەویستییەوە، بێ خۆشەویستی ناژین، بەڵام بە ماناسازییەوە بۆ خۆشەویستیی دەژین، بۆ ئەوەی ژیان و خۆشەویستییەکەیان مانای هەبێت، ئازادانە دەژین و بڕیار لەبارەی بوونی خۆیانەوە دەدەن، عاشقانی نێو ئەم ڕۆمانە(پابەندێکی نا پابەندن) پابەندن بە عشقەکەیانەوە، بەڵام خێزان دروستناکەن، هەوەسباز و چێژپەرست نین بەو مانایەی بەرپرسیارێتی عەشقەکەیان هەڵنەگرن، بەڵام بەرپرسیار و پابەندیشن بۆگەڕان و چاوەڕوانی مەعشوقەکەیان"، (عوسمان،٢٠٢١،١٧٨)، لێرەشدا (ئادەم) دەیەوێت (سەکینە) لە تەنیاییدا خۆی بدۆزێتەوە پاشان بگەنەوە بەیەک، جگەلەوەی ئەوکاتەی (ئادەم) تەنیا دەبێ و دوور دەکەوێتەوە مانای ئەوەنییە کە سەکینەی ناوێت، لەڕاستیدا پێچەوانەکەی ڕاستە خۆشەویستی هێزێکی گەورەی دەداتێ تا بتوانێ تەنیا بێ، بۆیە دەڵێت:"پێش ئەوەی ئەو ژنە بگاتە ئەو جێیەی یەکەمم کە لێی بووم، ئەویش لە نێو خەڵکا ژیابوو، با پاش ئەو چەند ساڵەی بەو تەنیاییە ببینمەوە، ئەوجا ئەتوانم حوکم بدەم، کە بەیەکجاری لێی بێئومێدبم یان نا، ئەو ژنە وەک من وتۆ وایە، ئەبو بەهەرێمی تەنهاییدا پروات، بوێرێت خۆی لەقەرەی وێنەی پیربوونی خۆی بدات و چاوی لێوەرنەگێڕێت، تا ئەوساتەی من بینم، خۆی لە خۆی شاردبووە، ئەو وەختە خۆی بۆ دەرئەکەوێ، ئەگەر هەر ئەم چەند ساڵی تەنیاییە فێری ئەوەشی نەکردبێت بووبێتە گەڕیدە، ئەوا لێی تێئەگەم"، (سەلمان،٢٠١٥،٢٠٢)، (ئادەم) دەوێت(سەکینە) پاش تەنیابوونی بتوانێ خۆی بدۆزێتەوە و هەموو

وێنەکانی لە بەرچاو بێت، تەنانەت وێنەی پیربوونیشـــی لە بەرچاو بێت، ئەوکات لەیەکترو لە عەشـــق دەگەن، ئـادەم دەیەوێـت(ســـەکینە) تەنـانەت وێنە خەوشدارەکانی خۆشی ببینێت، چونکە"کەسانی کامڵ و بێخەوش پێویستیان بە خۆشـەویسـتی ئێمە نییە، بەڵکو ناکامڵ و خەوشـداران پێویسـتیان پێیەتی، خۆشـەویسـتی بێمەرج، خۆشـەویسـتی ئەویدی بە هەموو لاوازی و خراپی و خەوشـەکانییەوە، ڕەنگە ئەوە پەیامی قووڵ و نهێنی پشـت خۆشـەویسـتنی ئەویدی وەکو خۆی، دواى لابردنی هەموو چینەکانی مەکیاژ کە خۆی و کۆمەڵگا دەیخەنە سەر ڕوخساری"،(عەلی،٢٠٢٢،١٥٨)، بەڵام لە ئێستادا (سەکینە) وێنەی ڕاستەقینە و خەوشداری خۆی نابینێ یاخود بە مەبەستەوە خۆی لێ شـاردۆتەوە، بۆیە (ئادەم) دەیەوێت بگاتە ئاسـتێک هەموو وێنەکانی خۆی بە تەواوەتی ببینێ، ئەمە جگەلەوەی گەر ئەم تەنیاییە فێری گەریدەی کردبێت، ئەوکات (ســەکینە) خۆی بەردەوام دەبێت لە گەشـتەکەی و لە شـوێنک ئۆقرەنـاگرێ، دیـارە مەبەسـت لەگەشـت لێرەدا زیـاتر هزرییە وەک لە جەستەیی. ئەم کارەکتەرە ئەگەرچی پێشتر نەک هەر عاشق نەبووە، بەڵکو کەسـێکی لادەربووە لە ڕووی کۆمەڵایەتییەوە، بەڵام دواى گۆڕانکاری بەسـەر ڕەهەندی هزریدا پێمان دەڵێت لە هەناوی کارەسـاتەکانیشـدا مرۆڤ دەتوانێ عەشق و خۆشەویستی بدۆزێتەوە و لە گەمەی ژیانی تەنیاییدا، ژیان دروست بکاتەوە و سـەرلەنوێ دەسـت پێبکاتەوە، ئەمەش پێچەوانەی ئەو بۆچوونانەی کە دەڵێن، مرۆڤ لە کاتی کارەساتدا ناتوانێ خەیاڵ بە عەشق و ژیانەوە بکات، بۆیە کاتێک(سـەکینە)دەڵێت ناتوانم هیچ بڕیارێک بدەم، چونکە لەکارەسـاتێکی گەورەی ڕزگاری بووە و کاریگەری یەشتا لەسەری ماوە، (ئادەم)یش لە وەڵامدا دەڵێت:"تەنها لە کارەسـاتی وەها گەورە، ژن و پیاو ئەتوانن پێکەوە ببن و یەکتر بدۆزنەوە، ئەو کارەسـاتە هات و تازە ناتوانین هیچ بگۆڕین، بەڵام خۆ ئەتوانین ژیانی خۆت و من و ئەو ژنانە بکڕینەوە، با ڕەشـبینی دات نەگرێت، ژیانی خۆت و ئەوان لەم ڕۆژە ڕەشـە بپارێزە و لێی دەربچن، ئێمەومانان تەنها لە تاریکیدا، لەناو هەناوی شـەودا ئەتوانین خۆمان بدۆزینەوە"، (سـەلمان، ٢٠١٥،٣٥٩)، (ئادەم) سـەکینە هاندەدات بۆ دووبارە دەسـپێکردنەوەی ژیان و تێپەڕاندنی ئەو کارەسـاتەی کە ڕوویداوە، ئەمەش پێچەوانەی هەڵسـوکەوتی سـەرەتایەتی بەرامبەر بە ژن، چونکە لەسـەرەتـای تەمەنیـدا تەنیـا بۆ چێژ و تێرکردنی ئـارەزووەکـانـی سـەیـری ژنـی دەکـرد نەک وەک دەروازەیەک بـۆ خۆدۆزینەوە.

کاتێکیش (ئادەم) ماڵەکەی بە جێدەهێڵێت بۆ ژنەکان و لە شـوێنێکی دیکە کۆشـکی پیاوان دروسـت دەکات، لە کاتی گەیشـتنی (بێڤەر) بۆ ئەم کۆشـکە پرسـیار لە(ئادەم/وەسـتا) دەکات خۆ سـاڵانێکە شـوێنی (سـەکینە) دەزانی بۆ سـەردانـت نەکردووە، ئـادەم لەڕێگەی وەڵامەکەیەوە لەلایەک ئـاوەڕی لە نەریتێکی کۆمەڵایەتی لە کۆمەڵگەی کورد یدا داوەتەوە، ئەویش زۆر جار وەک جۆرێک لە کەموکورتی لە پیاوەتی پیاو سەیر دەکرێت، گەر ئەم پیاوە سازش بۆ ژنێک بکات و بکەوێتە دواى گەر خۆشەویستیشی بێت، دەبێتە عەیبە بۆ ناو و پیاوەتی، چونکە لە نێوکۆمەڵگەی ئێمەدا هەندێجار پیاویش گیرۆدەی دەسـت داب و نەریتەکانە، بە واتەیەکی دیکە نەریتەکان بیرو بۆچونەکانی پیاویش کۆت و بەند دەکات و ناهێڵێت پیاوانیش هەندێجار ئازادبن لە بڕیاردان، کاتێک ئەم

قۆناغەی لە تێگەیشـــتنی کۆمەڵایەتی بڕیوە، لە ڕەتکردنەوەی ترســـاوە و وڕستوویەتی وێنەی ئەم عەشقە وەکو خۆی لە مێشکیدا بمێنێتەوە و کۆتایی نەیەت، لەلایەکی ترشـــەوە گۆڕانکاری لەڕەهەندی کۆمەڵایەتی و کەســێتی دەردەکەوێت، بەوەی یاخی دەبێت لەم نەریتە کۆمەڵایەتییە بڕیار دەدات بڕوات بۆ لایان بەم جۆرە وەڵامی دەداتەوە دەڵێت: "ئەگەر بڕواشــم پێ ئەکەی، ئەمە ڕاســتییەکەیەتی: هێشـــتا قاچم وای لێ نەهاتبوو، ســەرەتا لایەنی پیاوەتیم ڕێی لێ گرتم، بچمەوە، هەردوو قاچم هێشـــتا ســاغ بوون، کەچی ئەتوت لە چیمەنتۆدا چەقیون و وشـــک بوون، هەنگاوێکم پێ نەنرا، پێم ئاســـانتر بوو بە دوای کۆچی مەل بکەوم و بەو لایەی ئەوانـا نەچمەوە،..بەرەبەرەش زاڵبووم بەســەر ئەو هەســتەمدا، ویســتم بڕۆمەوە لای، لەوێشـا هەر نەموێرا، ترسـام هەر ڕەتم بکاتەوە و هێشـــتا نە گەیشـــتبێتە قەناعەت و بڕیاری پێ نەدرێت"، (ســـەلمان،٢٠١٥،٥٠٢)، ئەگەرچی لە کۆتای دەقەکەدا (ئادەم) بڕیار دەدات بچێتە لای ژنەکان، بەڵام کاتێکیش دەگاتە ئەوێ هەر لە پەنجەرەکەوە سەیری ژوورەوە دەکات، نازانرێت ئاخۆ دەچێتە ژوورەوە بۆ لای ژنەکان یاخود نا، ئەمەش وەک ئـامـاژەیەکی بۆ ئەوەی لە کۆتـاییـدا ڕۆمـانەکە بە کراوەی بۆخوێنەر بەجێهێڵراوە، جگەلەوە ژیانیش بۆ خۆی هەمیشە کراوەیە.

مەردۆخ: یەکێکی دیکەیە لە کارەکتەرە پەرەســـێنەکانی ناو ئەم دەقە، لە سەرەتادا دوای جێهێشتنی دایکی و دەستکردن بە گەڕیدەی لە ڕێگەیدا کاتێک دەگاتە ماڵی (حاجی تەقی)، لەم وێســـتگەیەدا عاشـــقی (زۆزان) دەبێت، "...هەر دەیویســـت بگاتە شــتێک لەم هەموو دەرچوونە، کەچی خۆی بینی لە دۆخێدابوو، هەر دەیویســـــت بەتەنیا بێت، تا بیر لەو زۆزانە بکاتەوە، کە لەو عانەوەی بە کراســێکی وەنەشــەییەوە بەدیی کرد، خەیاڵی بە تارمایی ئەوەوە نووسا"، (سەلمان، ٢٠١٥،٣٩٧)، بەڵام ئەم عەشقەی وەلا دەنێت و(زۆزان)بە جێی دەهێڵێت لەلایەک بە هۆی دۆخی جەنگ و گومان و ڕاڕایی و لە لایەکی دیکەوە بەهۆی ئەوەی وەک خۆی دەڵێت لە نەریتی کوردەواری لایداوە: "ئەڵێی تازە فێری ئوسول و نەریتی خەڵکی گوند ئەبم، چۆن لەم بارە قورسە دەربچم؟ خۆ من بە تەواوی نەمبینیوە! خەریکە لە بیرم ئەچێت، کە باوکی میوانداریێتی کردووم! بچوکترین هەســـــتم پێبکات، ئەوا بێگومان بە حەڕامزادە لە قەڵەمم ئەدات بـاشـــترە بەیـانی زوو وەک ڕۆژەکـانی پێشـــوو بڕۆم و ئێرە بە جێ بهێڵم".(ســـەلمان،٢٠١٥،٣٩٨)، بۆیە بەیانی لە کاتی بانگدان هەڵدەســـێت و دەســـت دەکات بە ســـەفەرەکەی و ڕێگا دەگرێتەوەبەر و دەڕوات کاتێک دەگاتە کۆشکی پیاوەکە ناتوانێت باوەڕ بە دونیای ناو کۆشک بکات، بۆیە سەرەتا وەک درۆیەکی دەبینێـت، کـاتێـک دەڵێـت:"بەرە بەرە هەموو مـافێکی بۆخۆی زەوت کردوە. ئوســـوڵەن هەر دەبوو ناوی ئەویش لەو شـــوێنە بنرێـت. ناوێـک لە بەرهەمی درۆی پیاوێک کە لەوە تێنەپەڕیوە بەدوای ئارامیدا گەڕاوە و بە ڕێکەوت لەو پارچە عەردە جێگیر بووە. وەختێ یەکەم خانووی خۆشی دەست پێکردووە، لەوێشـــەوە درۆکە تاکوو ئێســـتا هەر بەردەوامە، تاوای لێ هاتووە ئەوەندە ئاســایی بێت کەس بە درۆزن لە خشــتەی نەدات، درۆی یەکەم و ســڕینەوەی ناو و بوونی هەموو ئەوکەســـانەی لەوانەیە ئەســـڵەن ئەوان لە پێشـــاندا گەیشــتبوونە ئەو شــوێنە"، (ســەلمان، ٢٠١٥،٤٨)، چونکە دونیای ناو کۆشــک تەواو پێچەوانەی دەرەوەیە، کە ئـاشـــتی و ئـارامی و ئـازادی دەرپڕین و

گوزارشتکردن لە ئێستاو ڕابردوو بێ هیچ سانسۆرێ تیادا بەرقەرارە، بەڵام وردە وردە تێگەیشتنی بۆ دنیای ناو کۆشک دەبێت، لەگەڵ دۆخی ناو کۆشک ڕادێت ئەمەش دوای گفتووگۆیەکی زۆر لەگەڵ (ئادەم) و کارەکتەرەکانی دیکەی ناو کۆشک: "مەردۆخ خەریک بوو ڕادەهات لەگەڵ ئەوجۆرە هێما و پەنهانییەی ژینۆ. لەپڕا لە ناوەڕاستی ڕێڕەوەکەدا وەستا، بێ هیچ شەرمێک، لە ژینۆی پرسی گەر بکرێ بەرنامەی ئەو ڕۆژەی پێ بێژێت، تاکوو شتەکانی لێ ڕوون بێتەوە"، (سەلمان،٢٠١٥،١٥٠)، پاشان بەهۆی ئەوەی جۆرێ لە ئارامی و ئاشتی هەیە لە نێوکۆشکدا لەلایەک، لەلایەکی دیکەوە بە هۆی گفتووگۆی لەگەڵ کارەکتەرەکانی نێو کۆشکدا ئیدی لەم وێستگەیە بە دواوە (مەردۆخ)جۆری کێشەکان لەلای گۆڕا، بەوەی بەرچاو ڕوونتر لە پێشوودەیزانی کێشەکانی چییە و دوای چی دەکەوێ، چونکە سەرەتا تەنیا لەجەنگە بەردەوامەکان هەڵدەهات بێ هەبوونی ئامانجێکی دیاریکراو سەفەری دەستپێکرد، بەڵام پاش گەیشتنی بە کۆشک جۆرێک لە ئامانج و بەرچاو ڕوونی لەلا دروستبوو:"مەردۆخ لەوە تێپەڕی ئیدی بترسێت وشەرم بکات. تاکوو ئێرە لەو هەموو ناڕوونی و ناحاڵیبوونەدا بایی ئەوەندە شتی لێ ڕوون بووەوە، کە جۆری کێشەکەی لەلا گۆڕی بۆ لێکدانەوەی بوونی خۆی، هەرچی هەبوو و نەبوو، ئەم پەی پێ برد"، (سەلمان،٢٠١٥،١٨٠). بەهۆی ئەوگۆڕانکارییە ئەرێنییانەی کە کۆشک لەم کارەکتەرەدا دروستی کرد، وای کرد کە جۆرێک لە پەیوەست بوونی دەروونی لا دروست بێت بە دونیای ناو کۆشکی ببەستێتەوە ئەگەرچی پێشتر دەیویست بەهەر جۆرێک بێت لێ دەربازی بێت، ئەمەش کاتێک دەچێتە دەرەوەی کۆشک و (ژینۆ) بە تەنیا بە جێدەهێڵێت، لە خۆی ئەپرسێت: "ئەوەتا لە تۆزێ لە مەوپێشیش ئازادترم، بۆ ناڕۆم، کێ بەدەورمەوەیە و ڕێم لێ ئەگرێ، کێ کۆتی خستۆتە قاچم، ئەوە نییە تاق و تەنیا وێنە بێکۆتاییەکانی گەردوون نەبێت، هیچم بەدەورەوە نییە، بۆ وەها چەقم بەستووە و دەسەڵاتم نەماوە بڕیار بدەم؟"، (سەلمان،٢٠١٥،١٢٤)، بەڵام سەرەڕایی ئەو دۆخەی نێو کۆشک کە ئاشتی تێیدایە، (مەردۆخ) لەبەر ئەوەی باشتر بۆی ڕوونبووەتەوە بە دوای چیدا وێڵە بۆیە بڕیار دەدات لە ڕۆشتن بەردەوام بێت. "دەی باشە کاک مەردۆخ، لە ئەمڕۆوە گەشتی تۆ دەست پێ ئەکات. تۆ ئازادی بۆ کوێ ئەچی، بەرەو کوێ ئەڕۆیت و لەلای کێی دیکە لا ئەدەیت، تەنها ڕێ بە خۆم ئەدەم ئامۆژگارییەکت بکەم، ئەوەش کە خۆتت لە بیرنەچێتەوە، بزانە بۆ لێرە دەڕۆی، بەدوای چیدا ئەچیت"، (سەلمان، ٢٩٤، ٢٠١٥). لێرەدا (ئادەم)وەک بیرخستنەوەیەک بە(مەردۆخ)دەڵێت سەفەری تۆ لە پێناوی گەڕانەوەیە بۆخود و خود دۆزینەوە، بۆیە ئامانجی ڕۆشتنەکەت هەمیشە لەیاد بێت، هیچ شتێک نەبێتە هۆی دوورخستنەوەت لەم ئامانجە.

کاریگەری (ئادەم) لەسەر ئەم کارەکتەرە بەجۆرێکە، لێرەدا تێدەگات کە ئەو عەشقەی کە پشتر هاتەڕێی و جێیهێشت، ئەو کەسەبوو کە ئەم بەدوایدا دەگەڕا، بەڵام تانەگەیشتە کۆشک و هەندێک تێگەیشتنی بۆ خود و شتەکان نەگۆڕا درکی بەم هەستەی ناخی نەکرد، ئەمەش لە میانەی گفتووگۆیەکیدا ئاماژە بەوە دەکات کە ئەو کەسەی بەجێیهێشتووە ئەو کەسەبوو کە عاشقیبووە، بەڵام ترسی ئەم لە عەشق و ڕاڕایی وای کردووە بەجێیبهێڵێت،

وەک (مەرۆخ) خۆی ئاماژەی بۆدەکات دەڵێت: "ئەم قسانەی ئێرەشمان، پڕێکی باش چاومی کردەوە، هەر پرسیارەکەی تۆ، پێش تۆزێک، چاومی کردەوە، بەم کاتە کەمەی ئێرەش، بۆم ڕوون بووە، کە ئەو خۆی بوو، کەچی من لێی ئەترسام"، (سەلمان،٢٨٩،٢٠١٥)، سەرەڕایی ئەم گۆڕانکارییە زۆرە لەفکری (مەردۆخ)دا، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا، کۆشک نابێتە دوا وێستگەی گەشتەکەو هەر بەردەوام دەبێت، هۆکاری بەردەوامی گەشتەکەی بەم جۆرە بۆ (ژینۆ) ڕووندەکاتەوە: "کاک ژینۆ، ئێمە نەوەی شەڕین، دروستە، وانەبێ من خۆمم لە ئێوە بە باشتر زانیبێ، نەخێر، قوربان... تەنها لێرە، لە بەرامبەر بە تابلۆکە، ئەمشەو چوومەوە نزیکی و سەیرم کرد، بۆم ئاشکرا بوو کە کەسێک هاتە ڕێم، نەدەبوو پشتگوێی بخەم، وام زانی هێشتا زۆرم ماوە لە ئیشق نزیک ببمەوە، ئەم قسەیەم دەچێتە پاڵ ئەوەی جەنابت، کە بەرگەی نزیکبوونی ئیشق ناگرم'، (سەلمان،٢٨٩،٢٠١٥)، لێرەدا (مەردۆخ) پەشیمانی خۆی پێشاندەدات بەوەی کە (زۆزان)ی جێهێشتووە، وە پاساوی بۆ ئەم وێڵبوونەشی ئەوەیە کە بەرگەی نزیکی عەشقی نەگەرتووە، نەوەکو عەشقەکەیان پیر بێت و کۆتایی بێت، بۆیە بەردەوامی بە سەفەرەکەیدەدات لە پێناوی گەیشتن بەم عەشقە. لە درێژەی سەفرەکەیدا مەردۆخ هەندێجاریش دۆخی هێندە ڕەشبینی دایدەگرێت، پێیوایە، مرۆڤ بونەوەرێکی تاریکپەرستە، کە بەم جۆرە گوزارشت لەو ئازارەی دەکات، کە بەهۆی ئەودۆخەوە تووشی بووە، "هەندێجار ئەوەندە وزەمان هەیە، هەرچیی هێزی تاریکییە، دەرهەقی ئەو تاریکییەی ناوەوەمان نایەت، هێندە چالاکین بۆ کوشتنی کەسێک، ئەوەندە بۆ ڕواندنی تووێک چالاک نین، شان و باسکمان قورسترین چەک هەڵدەگرێ، ئەتوانین چەک و ژنێکیش بخەینە کۆڵمان، کەچی ناوتوانین پارچە زەویەکی بچوک بکێلین، یان نەمامێک بچەقێنین"، (سەلمان،٥٥٧،٢٠١٥)، دەکرێت بڵێین چالاکبوون بۆ کوشتن دیوە شەڕانگێزێکەی مرۆڤ پێشاندەدات بۆ وێرانکردن نەک ئاوەدانکردنەوە، (بێردیایف)؛ وەک بیریارێک پێی وایە"شەڕ وەک دیاردەیەکی نامۆ مێژوویی ناناسێنێت، هەرچەندە تا ئەندازەیەکی گەورە هەوڵیداوە لە ڕوایەتی شەڕ بهێنێتە خوارەوە، بەڵام بە حوکمی واقیعیەتە هەمیشەییەکەی دیاردەی شەڕ و ڕەگداکوتاوییە بوونەوییەکەیەوە، دانی بەوەداناوە شەڕ ڕەوشی مێژووە نەک ئاشتی" (حەمەعەلی،١٤١،٢٠٢١)، بەڵام لە هەمانکاتیشدا بۆتاکی کورد شەڕ دەشێت واتایەکی دیکەی هەبێت، بارگرانی مرۆڤ بەوەی دەتوانێت چەک بۆ پارێزگاری نیشتمان و بگرە شەڕ بە گشتی، و ژنیش هەڵگرێتە سەر شانی، چونکە ژن هەمیشە بەرەوڕووی مەترسی و هەڕەشە دەبێتەوە لەکاتی جەنگدا و ئەو بارە زۆر قورسە، جونکە هەلومەرجی جەستەیی ژن قورسە، لەبەر ئەوە دەبێتە بەرپرسیارێتی. تەنانەت پیاوی مەردیش کاتێ دەتوانێت چەک و ژن لەو دۆخانەدا هەڵبگرێتە سەر شانی. لە بەردوامی ئەو گۆڕانکاری و پەرەسەندنانە کە لەم کارەکتەرەدا ڕوودەدات، دوای دەرچوونی لە کۆشک و گەیشتنی بە ماڵی ژنەکان، لێرەدا هەواڵی ئەوەی پێدەدەن کە (زۆزان)بەرلە تۆ لێرە بووە، ئەمەش دەبێتە وەرچەرخانێکی تر لە ژیانیدا، لەم ساتەوە بڕیاردەدات بەدوایدا بڕوات بەمەبەستی دۆزینەوەی، ئەگەر چی پێشترش لە کۆشک پەشیمان بوو لە جێهێشتنی، بەڵام بڕیاری بەردەوامی سەفەرەکەی و جێهێشتنی کۆشک

بۆ دۆزینەوەی (زۆزان) نەبوو، بەڵام لەم وێســـتگەیەی ســـەفەرەکەیدا هەوڵ بۆ دۆزینەوەی دەدات، "لە نـاکـاوا هیوا دڵی بە پەنهـانی ئەم ژنـانە تەنـگ بوو، هاتیشـــە ســـەری، کە گەڕانی ڕاســـتی لەم چرکەیەوە دەســـتی پێ کرد، بە ســـەکینەی گوت"من هەر ئەمشـــەو ئەڕۆم، ئەبێ بڕۆم، لێم مەپرســـن بۆ کوێ، یان بۆ ئێســـــتا، ئەوەندە هات بەســـــەرما و هەر حاڵی حازر ئەبێ لێرە دەربچم یەکەم جارە کە پێویســـتم بە شـــەوە تیا نوقم ببم"، (ســـەلمان،٢٠١٥،٣٥٢)، (مەردۆخ) پێی وایە گەڕانی ڕاســـتی لەلێرەوەیە، چونکە گەڕان بە دوای خۆشەویستی هەنگاوی سەرەتایە بۆ گەڕان بەدوای جوانییەکانی تر لە ژیاندا، لەم ماڵەدا تێگەیشـــت بە گەیشـــتنی بەو ئافرەتەی کە خۆشـــی دەویســـت دەتـوانـێ هەنـگـاو بـۆ تـێـگەیشـــتـن لە هەمـوو ئەو چەمـکـانەی تـرش بنێت.

لە کۆتایی دەقەکەشـدا کاتێک دەگاتە(زۆزان) کە لەســەرمەرگدایە درنگ وەختە بۆیە، "چۆن بەســادەیی و پەنهانیی ئەو ئیشــقە ناکامڵە، لە نێوانیاندا دەســتی پێکرد، ئەوهاش بەســـــادەیی هەمووشـــتێک لە کۆتاییدا بوو، دەی ئەوەتانێ ئەمیش وا دەخلیســـکێت و لەدەســـتی دەردەچێت و هیچی بۆ ناکرێت"، (ســـەلمان،٢٠١٥،٥٤٥)، بەیەک نەگەیشـتنی ئەم دوو عاشــقە ئاماژەیە بۆ ئەو تەوەرە ســـەرەکییەی لە زۆر شـــوێنی ڕۆمانەکە کاری لەســـەرکراوە، بەوەی عەشق و خۆشەویستی ئەوەندە جوانە کە ئەم دووکارەکتەر لە دووری یەکبن، چونکە پێکەوەژیان لەناو چوارچێوەیەکدا دەبێتە هۆی لە ناوبردنی جوانییەکانی ئەم عەشقە، بەتایبەت ئەم کارەکتەرە زۆر لە پیربوونی عەشق دەترسێ.

ئەنجام:

١-لەم ڕۆمانەدا کارەکتەرەکان لە ڕووی ڕۆڵەوە دەبنە دووبەشـــەوە کارەکتەری ســـەرەکی وەک(ئادەم، مەردۆخ، ســـەکینە) ڕۆڵی ســـەرەکی دەگێڕن، هەروەها کارەکتەری لاوەکی وەک(مەندان، ڕەهێڵە، بەفرین، ویژدان، ئەفســـانەم زۆزان، مـــام ســـــەمەنـــی ، حـــاجـــی تەقـــی) ڕۆڵـــی لاوەکـــی دەگێڕن.

٢-لەم ڕۆمانەدا جگەلە کارەکتەری ســـەرەکی، نووســـەر گرنگییەکی زۆری بە کارەکتەری لاوەکی داوەو لە ڕێگەیانەوە چەندین چەمک و گرفتی نێو کۆمەڵگەی خســـتۆتەڕوو بە گونجاندن لە گەڵ ئاســـتی هزری و دەروونی و کۆمەڵایەتی و تایبەتمەندی کارەکتەرەکان.

٣-لەم ڕۆمانەدا کۆمەڵێک کارەکتەری پەرەســـێن بەرچاو دەکەوێت، کە تەنیا کارەکتەری ســـەرەکی نەگرتۆتەوە، بەڵکو کارەکتەری لاوەکیش وەک(زۆزانی دووەم) بەرچـاو دەکەوێـت. نووســـەر نـاوەرۆکی ڕۆمـانەکەی لە پێکهـاتەی کارەکتەرەکاندا کۆکردۆتەوە، بەوەی لە کارەکتەری(مەردۆخ، ئادەم، ســـەکینە) دا کە پەرەســـێن، کـارەکتەری(مەنـدان، ئەفســـــانە، بەفرین) کـارەکتەر پەرەنەسێنن.

References:

1-Abdlmotalib abdulla, (2021), nasnama twanakani buni mrov, dazgai rosa, hawler.

2-Abdulla, adnan xalid,(1986), alnaqd altatbiqi altahlili, dar Shon alama. Bagdad.

3-abdulla, Mahmad amin, shakas le romani kurdi kurdstani Iraq, zanko salahadin,kolegi adab, namai mastar.

4-Ali Osman yaqub, (2021), roman zhanari taknika jwanakan , dazgai sardam
5-ali, Baxtiar, (2022), dastasrakai otelo, nawandi roshnbiri rahand.
6-ali, Omed hama,(2021), mrov boneki tawaw nakraw, dasgai rosa, hawler
7-Alsalama, mohammad ali,(2007), alshxsyat alsanwiya w dawriha fy almiamar alriwaya anda najib mahfwz, dar wafa, masr.
8-Altai, Ibrahim,(2012), bina qsa adabiya sahafiya, jamia iraqia, klia adab. Mastar.
9-Fwostar, a.m,(1994), arkan alriwaya, t: mosi alasi. Matbaa dar crws, lbnan.
10-Ibrahim, xalid qadr,(2016), bnyaty karekter le romanakani(imbrahim ahmad, ghaib toama farman, zankoy charmo, kolegi parwarda w zman, namay master.
11-kasnazani, Bushra,(2012) plot la chroki kurdida, chapxanai larya, slemani,
12-Omar, awni,(2015), bnyati karaktar la dwo Romani farhad pirbal"da ba nmonay, zankoy salahadin, kolegi parwarda, mastar.
13-Osho,(2018), tanhai, wargerani, sherzad hassan, le blawkrawani ktebfroshi mixk, hawler
14-saadwn, Saman ezadin,(2013), daqa shiaryakani goran la rwangai darwnnasiyawa, zankoy slemani, kolegi zman, namai dktora.
15-Sabir, pariz,(2001), binay hunari chroki kurdi lesaratawa takw kotay janggi jihani dwam, dazgai sardam, slemani.
16-Shexani, chawhar, (2013), binyati karaktar, la romanakani"Hussein arif"da, zankoy salahadin, kolegi zman, mastar.
17-Salman,bayan, (2015)shawani adam, nawandi roshnbiry rahan.
18-xayat ,Ari Osman, (2019), rwangi raxnaw rwanini tweri, dazgai narin, hawler